

PRED 11. KONGRESOM ZKJ

Filozof prejšnjega stoletja je rekel, da bo socializem samo epidemija neke bolezni, ki ne pušča posledic. Seveda je bilo to zmotno, kajti socializem je danes že skoraj pol sveta obsegajoči proces, ki dobiva od dne do dne nove razsežnosti, novo moč in pomen.

Komunistični manifest je napovedal nastajanje nove družbe, pariška komuna si je prizadevala ustvariti prvo diktaturo proletariata, oktobrska revolucija

pa je začela novo dobo zgodovine — prehod iz kapitalizma v socializem in današnje človeštvo se nenehno preobraža, išče nove in boljše poti, se spopada zaradi socialističnih idej; stare oblike odmirajo in nastajajo nove, kajpak z njimi tudi drugačen človek — socialistični človek.

Od znamenite Marxove 11. teze o Feuerbachu: »Filozofi so svet samo različno razlagali, gre pa za to, da ga spremenimo,« pa do danes je zgodovinska naloga komunistov, da spreminjajo družbeno stvarnost, da je sleherno prizadevanje usmerjeno k temu, da bi dosegli tako resničnost, ko ne bo več razredov, zatiranja in izkoriščanja, ko bo človek celovita in svobodna osebnost. Jugoslovanski komunisti so to vseskozi upoštevali pri svojem delovanju. Izteka se šesto desetletje obstoja Zveze komunistov Jugoslavije in dejstvo je, da je v tem obdobju enega poprečnega človeškega življenja bilo veliko storjenega, dosežene velike pozitivne spremembe na vseh področjih družbenega življenja, ta čas je dal nešteto izkušenj, predvsem pa potrditev načrtane poti v socializem. Bili so tudi odkloni, potvarjanja, a danes je tega vse manj, ker ni več tistih hudih notranjih nasprotij, ki so po vojni še bila.

Za nami so že vsi republiški kongresi, ki smo jim posvetili vso pozornost širom domovine. Vsebinsko so bili bogati in so dali vrsto konkretnih napotil za nadaljnje delo komunistov v republikah in pokrajinah.

Smo pred 11. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije, ki najbrž ne bo odkril kaj bistveno novega, vendar pa bo kakovostna sinteza vseh republiških, se bo brez dvoma natančneje opredelil do posameznih vpra-

šanj, ki jih moramo v samoupravi Jugoslaviji skupno reševati. Gotovo je, da bodo resolucija in drugi kongresni dokumenti jasno začrtali nadaljnji razvoj samoupravljanja, postavili v novo luč položaj delavca, marksistično izobraževanje, gospodarstvo, kulturo, šolstvo itn. Vse to pa pomeni, da nalaga kongres nove naloge delovnim ljudem, še posebej komunistom, ki so vselej najbolj odgovorni za dograditev naše družbene stvarnosti. Poprijeti bo treba na vseh področjih, kjer so kongresi pokazali na slabosti. Ne smemo prezreti dejstva, da naša družba ne trpi stagnacije, pač pa terja kontinuirano delo od tovarne do skupščine. Noben uspeh ni dan enkrat za vselej, vsak se da preseči. Pokongresno obdobje torej zahteva nadaljevanje družbene preobrazbe, kar pomeni, da si moramo v prvi vrsti prizadevati za izboljšanje družbenoekonomskega položaja delavca, poglobiti delegatski sistem kot najbolj demokratično obliko samoupravljanja, se zavzemati za skladen razvoj republik in pokrajin in kajpak kot temeljno izhodišče za vse — dvigniti produktivnost. Cilji so torej zelo jasni in 11. kongres jih bo vsekakor potrdil, mi pa jih moramo seveda uresničiti.

Z. Strgar



Tito — mladost — samoupravljanje

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

V aprilu smo presegli plan skupne proizvodnje za 2,7%, kumulativna prekoračitev v prvih štirih mesecih tako znaša 0,6%. V primerjavi z enakim obdobjem lani pa smo presegli skupno proizvodnjo za 5,3%. Izboljšuje se tudi stanje odpreme, saj je bila v aprilu prekoračena za 5,8%, tako da znaša skupni zaostanek za predvidenim planom samo še 1,9 odst. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa zaostajamo za 3%. Delno se je izboljšalo tudi

stanje fakturirane realizacije, saj znaša zaostanek v aprilu za predvidenim planom le 0,1%, v kumulativni pa zaostajamo za 8,7%. Če pa primerjamo realizacijo v enakem obdobju lani, vidimo, da smo jo v kumulativni presegli za 11,2%. Zaostanek za planiranim izvozom znaša v prvih štirih mesecih 13,6%.

TOZD jeklarna. V aprilu je TOZD presegla planirano skupno proizvodnjo za 1,5%, kumulativno

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa 1,8 %. V primerjavi z enakim obdobjem lani znaša prekoračitev 5,9 %, mesečno 4,3 %. Še vedno je prisoten problem neprimerne vložka.

TOZD jeklolivarna. Vsi kazalci zaostajajo za planiranimi, tako znaša zaostanek odpreme v aprilu 5,1 %, kumulativno 9,7 %. Glede na enako obdobje lani pa se je stanje izboljšalo, saj je kumulativna odprema višja za 6,8 %, v aprilu celo 9 %. Realizacija zaostaja v kumulativu za 12,7 % v primerjavi z enakim obdobjem lani pa je prekoračena za 8,5 %. Za planom močno zaostaja izvoz, kumulativno celo za 42,8 %.

TOZD valjarna. Prekoračitev odpreme je znašala v aprilu 5,3 %, s tem pa je dosežena tudi kumulativna odprema 100 %. Realizacija je v kumulativu presežena za 1,6 %, glede na enako obdobje lani pa za 12,7 %. Pri izvozu zaostaja TOZD za 29 %. Zaradi pomanjkanja vložka iz TOZD jeklarne ni bil dosežen plan proizvodnje gredic, rekordna pa je bila termična obdelava materiala.

TOZD kovačnica. Razen kumulativne skupne proizvodnje, ki zaostaja za planirano 2,5 %, kažejo vsi kazalci na prekoračitev

planov. Tako je bila odprema v aprilu presežena za 24,3 %, kumulativno 8,4 %, realizacija 20,6 %, kumulativno 7,9 %. Izvoz pa je bil presežen skoraj za 40 %.

TOZD jeklovlek zaostaja za skupno proizvodnjo v kumulativu 6,1 %. Odprema je bila v aprilu dosežena 100,2 %, vendar zaostaja v kumulativu za 2,6 %. Glede na enako obdobje lani je bila odprema presežena za 24,6 %, v aprilu celo 34,5 %. Pri realizaciji zaostaja TOZD za 10,2 %, izvoz pa ni bil dosežen niti 20 %.

TOZD stroji in deli. Stanje se je glede na minuli prvi kvartal nekoliko izboljšalo. Vendar je tu prisoten kumulativni zaostanek, ki ga bo težko nadoknaditi. Tako znaša zaostanek za skupno proizvodnjo 25,8 %, odpremo 30,5 %, realizacijo 36,5 %. Veliki zastoji so pri montaži stiskalnic zaradi nepravilno nabavljenega materiala in dobave delov od kooperantov, odkovki so s prevelikimi dodatki. Vse to zavira proizvodnjo in rezultat tega so prej omenjeni odstotki. Plan izvoza je TOZD prekoračila za 39,6 %.

TOZD industrijski noži. Tudi tu so prisotni veliki zaostanki za planom. V kumulativu zaostaja skupna proizvodnja 52,8 %, od-

prema 34 %, realizacija 30,9 %, izvoz 27,2 %. V primerjavi z enakim obdobjem lani pa se je povečala odprema za 4 %, realizacija za 17,8 % in izvoz za 18,6 %.

TOZD pnevmatični stroji. Zaostanek je tu nekoliko nižji kot v ostalih dveh TOZD mehanske obdelave. Tako znaša kumulativni zaostanek skupne proizvodnje 18,5 %, odpreme 20 % in fakturirane realizacije 8,1 %. Vzroke za to je treba iskati v stalnih manjših popravilih strojev zaradi iztrošenosti, dopolnjevanju programov in podobno.

TOZD vzmetarna. V aprilu je TOZD tako skupno proizvodnjo kot tudi odpremo dosegel skoraj 100 %, realizacija je bila presežena za 11,7 %. V kumulativu pa zaostaja pri skupni proizvodnji za 5,1 %, odpremi 4,9 %, realizacija je prekoračena s 3,7 %, enako tudi izvoz za 0,4 %. Problemi se pojavljajo predvsem zaradi neredne dobave vložnega materiala.

TOZD rezalno orodje. Tako skupna proizvodnja kot tudi realizacija je bila dosežena v aprilu prek 100 %, odprema pa zaostaja za 9,1 %. V kumulativu pa zaostaja skupna proizvodnja za 5,7 %, odprema 13,6 %, realizacija 0,1 % in izvoz za 12,5 %.



Ob Meži

TOZD Kovinarstvo — Ljubno. Vsi kazalci so pozitivni. Tako je za obdobje januar-april presežena skupna proizvodnja 5,5 %, odprema 2,2 % in realizacija za 11,5 %.

F. U.

POUDARILI SO NA 8. KONGRESU ZKS

● V socialistični zvezi se mora v večji meri uresničevati pretok pluralizma samoupravnih interesov.

● Delegatske skupščine morajo s svojim delovanjem omogočati pluralizem samoupravnih interesov.

● Revolucionarno bistvo današnjega boja za svobodo ustvarjanja je boj za takšen položaj ustvarjalcev v kulturi, znanosti in izobraževanju, v kakršnem bodo lahko skupaj in z drugimi delavci v materialni proizvodnji odgovorno in samoupravno oblikovali socialistično kulturo v najširšem pomenu besede.

● Ugodni premiki v šolstvu so vsekakor pomembna spodbuda komunistom in vsem delovnim ljudem, da z reformo v prihodnje še bolj in vztrajno nadaljujejo.

● Uveljavljanju in razvijanju marksistične misli mora veljati posebna skrb, saj brez te teorije poznavanja delavskega gibanja ni mogoče ustvarjalno razvijati socialistične prakse.

● Zlasti občinske konference zveze komunistov morajo še bolj kot doslej pomeniti najvišji organ občinske organizacije ZK.

● Položaj delavca v temeljni samoupravni skupnosti je marsikje še vedno v neskladju s sprejetimi usmeritvami.

● Zveza komunistov mora biti prisotna povsod, kjer poteka politična aktivnost množic.

● Član ZK mora povsod, kjer živi in dela, ustvarjati idejno in akcijsko enotnost zveze komunistov.

● Kjer doslej osnovna organizacija ZK ni izhajala iz vsakodnevni problemov delovnih ljudi in se kritično opredelila do njihovih interesov, so jo dogajanja prehitevala.

Odstotek doseganja načrtovane (-ga)

TOZD	skupne proizvodnje		odpreme		fakturirane ekst. realizacije		izvoza	
	v aprilu	kumulativno	v aprilu	kumulativno	v aprilu	kumulativno	v aprilu	kumulativno
jeklarna	101,5	101,8	—	—	—	—	—	—
jeklolivarna	95,0	92,4	94,9	90,3	88,9	87,3	48,1	57,2
valjarna	103,9	102,1	105,3	100,1	107,9	101,6	68,7	71,0
kovačnica	108,9	97,5	124,3	108,4	120,6	107,9	211,5	139,9
jeklovlek	95,4	93,9	100,2	97,4	101,9	89,8	42,3	17,3
stroji in deli	109,7	74,2	93,7	69,5	81,3	63,5	219,7	139,6
industrijski noži	46,0	47,2	76,9	66,0	74,7	69,1	91,3	72,8
pnevmatični stroji	62,0	81,5	64,0	80,0	79,2	91,9	100,0	75,0
vzmetarna	99,6	94,9	98,6	95,1	111,7	103,7	100,0	100,4
rezalno orodje	104,5	94,3	90,9	86,4	105,0	99,9	75,0	87,5
kovinarstvo Ljubno	143,1	105,5	138,3	102,2	136,2	111,5	—	—
Skupaj	102,7	100,6	105,8	98,1	99,9	91,3	105,8	86,4

Odstotek doseganja v primerjavi z enakim obdobjem lani

TOZD	skupne proizvodnje		odpreme		fakturirane ekst. realizacije		izvoza	
	v aprilu	kumulativno	v aprilu	kumulativno	v aprilu	kumulativno	v aprilu	kumulativno
jeklarna	104,3	105,9	—	—	—	—	—	—
jeklolivarna	101,2	110,6	109,0	106,8	105,6	108,5	65,8	94,4
valjarna	107,5	104,9	95,4	94,4	117,5	112,7	52,6	62,7
kovačnica	104,1	98,6	104,9	99,3	114,2	108,4	522,2	293,7
jeklovlek	124,7	120,0	134,5	124,6	148,1	125,0	428,6	26,6
stroji in deli	98,8	83,9	92,8	79,9	95,4	93,9	136,3	124,3
industrijski noži	128,6	71,7	109,1	104,0	118,0	117,8	140,0	118,6
pnevmatični stroji	68,9	94,8	76,2	100,6	99,5	116,2	200,0	66,7
vzmetarna	113,9	120,4	132,9	120,7	176,8	146,7	134,9	126,0
rezalno orodje	121,1	102,5	95,2	76,8	107,1	107,5	150,0	100,0
Skupaj	106,2	105,3	99,7	97,0	113,9	111,2	97,7	90,5

Politična ocena volitev '78

Priprava in izvedba tako pomembne politične akcije, kot so volitve, predstavlja v vsaki družbeni ureditvi pomembno aktivnost vseh družbenih subjektov. Uspešnost izvedbe te akcije namreč direktno pokaže trenutno stanje družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov. Pri nas smo volitve v delegacije za družbenopolitične skupščinske in samoupravne interesne skupnosti začeli pripravljati v letu Titovih in naših jubilejev. V tem obdobju smo začeli uresničevati zakon o združenem delu, ki je za naš delavski razred stopnica k napredku, k odločanju o svojem delu in razdelitvi sadov svojega živega in minulega dela. V tem času je široka aktivnost tekla tudi pri pripravljanju kongresov ZKS in ZKJ.

O analizi in politični oceni volitev, ki so bile opravljene 9. in 12. marca, so na zadnji seji spregovorili člani predsedstva OK SZDL Ravne, ter sprejeli naslednjo oceno:

Razgibana politična aktivnost in dobre priprave predvolilnih postopkov so pogojevale tudi ustrezno volilno udeležbo in izide glasovanja na volitvah 9. in 12. marca. V TOZD je prišlo na volišča 91,46 odstotka volilnih upravičencev. Na nedeljskih volitvah v KS pa je bila udeležba še boljša, saj je glasovalo 93,90 odstotka volilnih upravičencev. Taka volilna udeležba pa je ob doslednem upoštevanju volilnih zakonov zelo visoka, kajti realno je, da imamo odsotnih 10 odstotkov delavcev zaradi bolezni, službenih potovanj in drugih izostankov v TOZD, v krajevnih skupnostih pa moramo pri tem upoštevati večjo bolezensko odsotnost starejših krajanov. Če bi hoteli oceniti odsotnost tistih občanov, ki zaradi neopravičenih razlogov niso volili, bi morali omeniti le skrajne primere, ki abstinirajo že vrsto let. Toda tudi te vrste se počasi, a vztrajno zmanjšujejo.

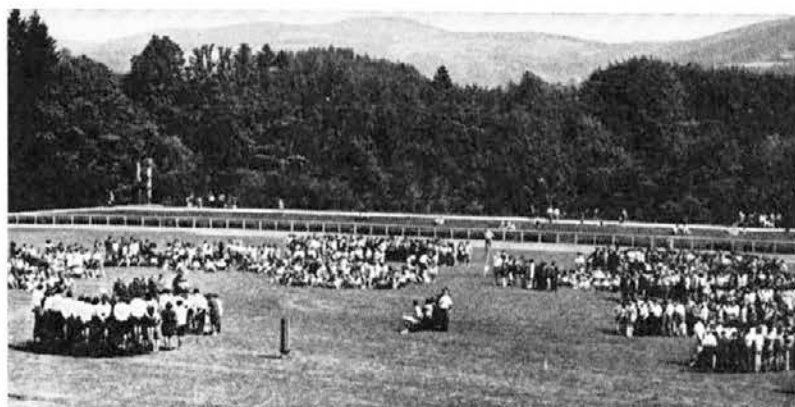
Tudi udeležba kmetov neposrednih proizvajalcev in obrtnikov ter pri njih zaposlenih delavcev je bila zadovoljiva. Le da bi pri slednji kazalo razmisliti o njihovi povezavi v ekonomski in družbeni sferi. V naši občini nismo zabeležili primera, da bi doleteli delegat ne bil izvoljen, razen v primeru, ko je bila kandidatna lista odprta. Pri volitvah v družbenopolitične skupnosti je bilo opazno, da ni veliko neveljavnih glasovnic. Pri volitvah v delegacije za samoupravno interesno skupnost predvsem tam, kjer je bilo deset delegacij, pa se je število neveljavnih glasovnic povečalo.

Člani predsedstva so nato menili, da bi morali do naslednjih volitev pripraviti tudi nov sistem glasovnic, ki niso bile najbolj praktične. Veliko je bilo primerov, ko so volilci izpuščali celotno delegacijo. Čeprav smo na prisotnost učencev in študentov opozorili že na volitvah leta 1974, pa ponovno z njihovo prisotnostjo ne moremo biti zadovoljni. Na

republiških organih bi morali ugotoviti možnost, da volijo po pošti ali pa na kakšen drug način. OK SZDL Ravne je iz nekaterih sredin sprejela tudi pobudo, da bi ob organiziranju prihodnjih volitev omogočili tistim občanom, ki se s kompletno listo strinjajo, obkrožitev besed »sem za listo«. S tem bi skrajšali volilni postopek in zmanjšali gnečo na voliščih.

Posebej bi morali oceniti volitve v družbenopolitični zbor občinske skupščine. Ti podatki so naslednji:

V volilni imenik je bilo vpisanih 17.393 delovnih ljudi in ob-



Ob dnevu mladosti

pri tem primerjamo odstotek glasov proti kandidatni listi za družbenopolitični zbor v naši občini z volitvami pred štirimi leti, ni bistvenih razlik oziroma od-

letu dejansko razpolagala z 987 milijoni S din za reševanje stanovanjske problematike, če pri tem ne računamo, da bomo verjetno dobili tudi nekaj kredita, za katerega smo zaprosili pri samoupravnih stanovanjski skupnosti Ravne. Vendar s sredstvi, ki jih še nimamo, ne moremo vnaprej računati. Ta sredstva, ki pa tudi ne bodo visoka, bodo pomenila nakup zgolj majhnega števila stanovanj.

V omenjeni situaciji je odbor razpravljal o predlogu strokovnih služb, da bi sredstva razdelili v razmerju 3:3:3 za nakup stanovanj, za sofinanciranje in za kreditiranje individualne oziroma individualne organizirane gradnje v Kotljah. Sklenil je predlagati delavskemu svetu naslednjo delitev: 3.000.000,00 din za kreditiranje individualne organizirane gradnje, 687 milijonov din za nakup stanovanj in za sofinanciranje nakupa stanovanj v družbeni gradnji, pri čemer bi približno 3 milijone din namenili za sofinanciranje nakupa stanovanj z drugimi delovnimi organizacijami. Vsoto 3 milijone din za kreditiranje individualne gradnje bi delili na dva dela; 2 milijona din za čisto individualno gradnjo in za pokritje obveznosti iz lanskega leta, 1 milijon din pa za kreditiranje individualne organizirane in usmerjene stanovanjske izgradnje v novem naselju v Kotljah. Taka delitev bi ustrezala obstoječim možnostim, čeprav nekateri izrekajo nanjo določene pomisleke. Odbor pa je v razpravi ugotavljal, da je organiziran pristop usmerjene gradnje v Kotljah zelo sprejemljiv, zaradi česar nam družba izreka tudi vsa ustrezna priznanja. Informativno je bilo tudi ugotovljeno, da je med vsemi kategorijami delavcev železarne povečano zanimanje za graditev v Kotljah, kljub temu pa imajo nekateri še pomisleke, kot se to dogaja pri vsaki novosti, ki se pozneje izkaže za pozitivno. S tem v zvezi je bilo tudi rečeno, da je treba pripraviti obsežen in podroben program razvoja gradnje stanovanj in objektov družbenega standarda z navedbo realnih možnosti in o tem začeti širšo razpravo v delovni organizaciji kot celoti.

Na tej seji je odbor obravnaval in reševal tudi nekatere ugovore na prejšnje sklepe ali postopke in drugo stanovanjsko problematiko, ki je zmeraj pereča in aktualna. Med drugim je razpravljal tudi o vprašanju prodaje dela vrstne hiše na Čečovju 51/b. Stanovanje v tej vrstni hiši bo v kratkem izpraznjeno, izražen pa

TITU ZA ROJSTNI DAN

Dragi naš tovariš Tito!

Veliko je slovesnosti, ki se jih vsak po svoje ali v družbi veselimo.

Veliko življenjskih in delovnih zmag smo že izbojevali. Neizmerna sta naša sreča in ponos, da lahko uresničujemo naše skupne življenjske cilje za dobro naše domovine, ki jo z velikim spoštovanjem v svetu imenujejo Titova Jugoslavija.

Revolucionarna pot, ki so jo prehodili jugoslovanski narodi, je posebljena v tvojem zgodovinskem revolucionarnem delu, ki je vtakano v sleherni ped naše neodvisne socialistične domovine. Junaštvo, predvsem pa odločnost naših narodov, ki so pod tvojim vodstvom uresničili našo revolucijo, sta v svetovni zgodovini tako prepričljiva, da že samo tvoje ime predstavlja našo:

preteklost, sedanost in prihodnost.

Ponosni smo na to. Še posebej zato, ker tvoje misli, besede in dejanja pomenijo nenehno borbo za svetovno enakopravnost in mir med vsemi narodi sveta.

Živimo na severnem braniku naše ustavnosti. Korošci, klen rod tostran in onstran meje, ki z medsebojnimi odnosi dokazujemo, da nobena meja, nikakršne manjšinske krivice in zaničevanja ne morejo zatreti naprednih narodnostnih misli in idej. Enotni smo in taki bomo ostali.

Za tvoj rajstni dan bi ti tudi sleherni izmed nas rad stisnil roko, te obdaril s cvetjem, te poljubil. Ker pa tega ne moremo vsi, bodo to za nas in v našem imenu storili: naši in tvoji najdražji — cicibani in pionirji, naši delegati in tvoji najboljši prijatelji in sodelavci.

Za voščilo pa prejmi našo obljubo:

V NOVE ZMAGE S TITOM NAPREJ!

Odmev Uršlje in Pece naj ti skupaj z zvezno štafeto odnese tudi naš pozdrav in voščilo kot najboljšemu prijatelju z željo:

ŠE NA MNOGA LETA, DRAGI NAŠ TOVARIŠ TITO!

čanov, glasovalo jih je 16.235, po pošti so glasovali 104, za kandidatno listo je glasovalo 15.075 delovnih ljudi in občanov, proti listi jih je glasovalo 831, neveljavnih glasovnic pa je bilo 433. Če

stopanj, saj je bilo leta 1974 proti listi 4,8 odstotka delovnih ljudi in občanov, letos pa 5,4 odstotka. Tudi pri neveljavnih glasovnicah ni bistvenih premikov.

F. Rotar

OMEJENA SREDSTVA ZA STANOVANJSKO GRADNJO IN PROBLEMATIKA DRUŽBENE PREHRANE

S seje odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve je na zadnji seji v začetku maja na široko razpravljalo o stanovanjski problematiki, zlasti o razdelitvi sred-

stev, namenjenih za stanovanjsko izgradnjo, ki so v tem letu zelo omejena. Po poročilu delovne skupnosti za finance in računovodstvo bo železarna v letošnjem

IVAN KOKAL – IMRE – NAGRAJEN ZA PREDANI AKTIVIZEM

Ob letošnjem prazniku OF je prejel naš rojak Ivan Kokal-Imre republiško priznanje OF za dolgoletno nepretrgano, zvesto revolucionarno in predano aktivistično delo doma in po svetu.

Tovariša Kokala Ravenčanom ni treba podrobno predstavljati. Po eni strani ga poznamo kot pisca številnih spominskih člankov v Koroškem fužinarju, po drugi pa kot ognjevitega govornika na sejah DPO. In ko mu bomo letos decembra čestitali za 70-letnico, mu bomo lahko priznali, da je enako vitalen, kot je zmeraj bil.

Rodil se je 6. 12. 1908, že leta 1927 je bil sprejet v SKOJ in deloval kot kurir partijskega okrožja »Sever«. Predvsem je znano njegovo prenašanje ilegalne literature čez mejo ter sodelovanje s Prežihovim Vorancem.

V letu 1930 je bil prvič aretiran, 1932. leta se je moral umakniti v ilegalo prek Avstrije in Nemčije v Moskvo. Leta 1936 je odšel v Španijo in bil tam do 1939 v jugoslovanski internacionalni brigadi komandir bataljona. Iz Španije se je ponovno vrnil v Moskvo, nato je šel v Turčijo in Egipt kot inštruktor za politično delo. V domovino se je vrnil leta 1945.

Ponovno se je zaposlil v železarni Ravne leta 1946. Od leta 1953 je bil med drugim predsednik občine, občinskega sindikalnega sveta, SZDL in opravljal druge funkcije pri občinskem komiteju ZK in zvezi borcev. Tudi danes, čeprav je že v pokoju, še aktivno dela v ZZB NOV. Njegova politična dejavnost je bila tesno povezana z delom revolucionarja in pisatelja Prežihovega Voranca. Za njim je več kot 40 let političnega dela pred vojno, med vojno in po njej. Iskreno mu čestitamo!

-ek

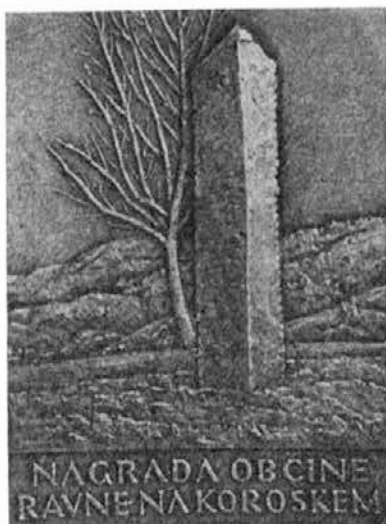
je interes mnogih delavcev, da bi to hišo odkupili, podobno kot je odkupljena večina drugih. Zaradi tega je sklenil predlagati delavskemu svetu železarne, da naj sprejme sklep, po katerem se stanovanje proda na licitaciji. Ob tem pa je prevladalo mnenje, da bi določeno prednost vsekakor morali imeti delavci železarne Ravne.

Poleg omenjenega je bila razprava posvečena še zlasti problemu organizirane družbene prehrane v železarni ter izvedbi letovanja v letošnjem letu. Potrjena bila enotna cena za letovanje v počitniškem domu v Portorožu, Valovinah pri Puli oziroma Biogradu v višini 110,00 din, s tem da se enotno regresira dopust ne glede na to, če ga delavec izkoristi v Portorožu ali v jeseniškem domu v Biogradu. Glede na to, da nekateri delavci tudi brezplačno letujejo, pa je bil sprejet dodatni sklep, da lahko delavec v tekočem letu samo enkrat regresirano letuje. Do sedaj se je namreč dogajalo, da so nekateri dvakrat regresirano letovali. Razprava je tekla tudi o ceniku jedil in pijač in o režimu v počitniškem domu v Portorožu. Odbor o tem ni sklenil, ampak je zahteval dodatne informacije in zadevo preložil na prihodnjo sejo.

Ker je že bil izveden postopek prijavitelja za letovanje, je odbor imenoval komisijo z nalogo pregledati listo upravičencev za letovanje skladno z dogovorjenimi kriteriji in določiti dokončen seznam ter razpored upravičencev letovanja za leto 1978. V komisijo so bili imenovani: Ljude-

vika Pavše, Gino Krauberger, Inge Lipuš in Erik Sirk ter predstavnik sveta sindikata železarne.

Podobno kot na 11. seji, o čemer smo že poročali, je odbor tudi tokrat razpravljal o problemih družbene prehrane v železarni. V marcu sprejeti sklepi in ukrepi niso zalegli, ker v tozidih niso sprožili ustrezne akcije za večjo disciplino. Gre zlasti za pravilno uporabo blokov. Ugotovljeno je bilo, da so v marcu delavci železarne uporabili 7.887 blokov več, kot bi jih glede na 23-dnevni delovnik lahko. Teh delavcev je 1.478. To pomeni nad 10 milijonov S din dodatnega regresa, znano pa je, da nam sredstev za regresiranje malice v letošnjem letu



NAGRAĐA OBČINE
RAVNE NA KOROŠKEM

primanjkuje. S takšnim povečanjem pa bi manjkajoči znesek med letom povečali še za 120 milijonov S din. Odbor je ponovno ugotavljal, da je delavec upravičen do regresirane malice na dan, ko dela, ne more pa se dogajati, da ponekod cele skupine sistematično uporabljajo vseh 31 blokov. Z njimi običajno dvignejo konservo ali drugo suho malico ter jo odnašajo iz železarne. Predlagal je delavskemu svetu železarne, naj sprejme sklep, po katerem bi od 1. 5. 1978 dalje regresirali samo število blokov, identičnih s številom opravljenih delovnih dni, za prekomerno uporabljene bloke pa mora posameznik plačati polno ekonomsko ceno.

Poseben problem je delo v podaljšanem delovnem času in

vprašanje regresiranja malice za ta čas. O tem bo sprožena širša sindikalna akcija. Pri vsem tem pa je treba poudariti, da je odbor ugotavljal ter zahteval od občinskega sindikalnega sveta pojasnilo, kako je z regresiranjem malice in z ureditvijo družbene prehrane v drugih organizacijah in službah v občini. Pri tem, ko uvažamo svobodno menjavo dela med delavci v združenem delu in delavci v negospodarstvu, je treba v interesu enotnega položaja vseh delavcev tudi to vprašanje enotno reševati, da ne bi bili eni v boljšem položaju kot drugi, s tem pa povzročeno nezadovoljstvo, ki lahko v dani situaciji tudi prispeva k neljubim dogodkom, ki nam niso v čast.

deja

Kako se uporabljajo sredstva posojila za ceste

S to informacijo se podaja odgovor na vprašanje, ki je bilo postavljeno na več zborih delovnih ljudi, kako se uporabljajo sredstva posojila občanov za ceste v občini Ravne na Koroškem. Objavlja se v celoti odgovor izvršnega sveta skupščine občine Ravne, ki nam ga je posredoval na omenjeno vprašanje.

Srednjeročni program vzdrževanja, rekonstrukcij, modernizacij in gradenj magistralnih in regionalnih

cest v Socialistični republiki Sloveniji v obdobju 1976–1980 se izvaja po sprejeti prioriteti in v skladu s prilivom sredstev za te namene. Za izvajanje tega programa se uporabljajo sredstva posojil občanov, katere predstavljajo 10 odstotkov od skupnih sredstev.

Republiška skupnost za ceste SR Slovenije preko delegatskega sistema in sredstev javnega obveščanja informira javnost o izvajanju sred-

OBČINSKE NAGRADE IN PRIZNANJA 78

Ob letošnjem prazniku naše občine je bila 13. maja v Narodnem domu v Mežici svečana seja občinske skupščine, katere so se udeležili vsi zbori skupščine, predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter delegacije pobratenih in prijateljskih občin.

V slavnostnem govoru je predsednik OK SZDL Ravne Ferdo Medl orisal dokaj hiter in uspešen gospodarski razvoj naše občine v zadnjem obdobju. Predvsem pa se je dalj časa zadržal pri uresničevanju naše ustave, zakona o združenem delu ter pri pomembnosti letošnjih jubilejev in kongresov. Sledila je podelitev nagrad in priznanj, ki so jih prejeli:

RAJKO VUTE za neomajno zvestobo in dolgoletno delo na področju izgrajevanja samoupravne socialistične družbe in njenih humanih odnosov.

LADISLAV KUKEC za dolgoletno vestno in celovito vzgojnoizobraževalno delo z dijaki izobraževalnega centra Ravne ter za uspešno delo v družbenopolitičnih organizacijah.

MIRKO STERŽE za dolgoletno uspešno vodenje gradbenega podjetja Stavbenik in za nesebično pomoč pri gradnji objektov družbenega standarda.

Priznanja pa so dobili:

TURISTIČNO DRUŠTVO ČRNA NA KOROŠKEM za dolgoletno uspešno turistično dejavnost v kraju in za dosegene uspehe pri organiziranju turističnega tedna v Črni.

KRAJEVNA SKUPNOST MEŽICA za zelo uspešno samoupravno povezovanje občanov pri reševanju skupnih problemov v krajevni skupnosti ter aktivno prizadevanje in organizacijo pri izgradnji telovadnice v Mežici.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA RAVNE NA KOROŠKEM za dolgoletno uspešno in vsestransko kulturno dejavnost v občini, za širjenje marksistične misli v kulturi in za pretnostanje kulturnih vrednot med matično domovino in zamejskimi Slovenci.

Na slavnostni seji je bila podeljena tudi domicilna listina 4. bataljonu 3. brigade VDV.

Zbral: F. Rotar

njeročnega programa in o problemih, ki nastajajo. Zato se v naši informaciji omejimo le na področje naše občine.

V obdobju 1976—1980 bo za rekonstrukcijo ceste Ravne—Črna v dolžini 10,7 km (za to so projekti v celoti izdelani) porabljenih po osnovnem planu 32.700.000 din, po sklepu občinske skupščine pa tudi vsi presežki nad prvotno predvidenim zneskom posojila občanov, ki se ocenjujejo na 5.200.000 din. Tako bo skupno zbranih in porabljenih sredstev 37.900.000 din.

V letih 1976 in 1977 je rekonstrukcija zajemala odseka med Prevaljami in Poljano in skozi Črno. Po dinamiki bo največ sredstev prav v letu 1978, in sicer 20 milijonov din za rekonstrukcijo dolinske ceste (v teh 20 milijonih din je predviden celoten presežek posojil občanov 5.200.000 din).

Na osnovi medsebojnega dogovora KS Črne in KS Mežice je izvršni svet občine Ravne na Koroškem predlagal republiški skupnosti za ceste, da pri rekonstrukcijah v letu 1978 upošteva naslednjo prioriteto:

1. okoli 300 m — skozi Poljano do križišča proti Holmcu,

2. nadaljevanje rekonstrukcije skozi Črno, med Črno in Žerjavom ter skozi Žerjav,

3. morebitni preostanek sredstev od križišča na Poljani proti Mežici.

Za modernizacijo regionalne ceste na odseku Kotlje—Sele je po srednjeročnem planu predvideno 1.700.000 din za dolžino 1,4 km, kolikor je poteka skozi območje občine Ravne na Koroškem. Po dinamiki pride ta modernizacija na vrsto na koncu srednjeročnega programa.

Za redna popravila regionalnih in magistralnih cest republiška skupnost za ceste namenja posebna sredstva po enotnih kriterijih. Ker je bila cesta po Mežiški dolini izredno poškodovana, je v letu 1975 republiška skupnost za ceste na zahtevo občine Ravne na Koroškem, poleg rednih sredstev po kriterijih namenila dodatnih 2.500.000 din.

Ker je odgovor utemeljen s konkretnimi podatki, upamo, da je informacija zadovoljiva.

F. L.

MNENJA DELAVCEV:

Novo pojmovanje funkcije poslovnih organov

Kakor na vseh drugih področjih sta ustava in zakon o združenem delu tudi v pojmovanju položaja, vloge, pristojnosti in odgovornosti poslovnih organov vnesla vrsto vsebinskih, kvalitativnih sprememb. Najbolj celovito je bila zadnji čas ta problematika podana širši javnosti v članku Mirana Goslarja »Namesto osebne moči in samovolje strokovna priprava odločitev« (sobotna priloga Dela 1. 4. 1978).

V obliki podnaslovnih gesel so v njem nanizane med drugim naslednje misli:

- avtoriteta direktorja oziroma poslovnega organa se bistveno spreminja,
- individualni in kolektivni poslovnih organ ni tuje v OZD,
- poslovni organ je kreator in strateg dolgoročnih odločitev,
- brez nadrejenosti in podrejenosti itn.

Namesto da bi obnovili sicer zelo tehtna Goslarjeva razglabljanja, smo želeli ugotoviti, kako gledamo na te stvari pri nas. Zato smo zastavili nekaterim ravnateljem naslednja vprašanja:

Kako bi razložili razliko med nekdanjim obratovodjem oziroma direktorjem in današnjim ravnateljem tozda ali delovne skupnosti?

Kako usklajujete vsakdanje proizvodne naloge z nalogami s področja samoupravljanja? Ali kdaj iz objektivnih razlogov trpi eno na račun drugega in kaj bi po vašem bilo treba storiti, da bi oboje potekalo skladno?

Na katerih področjih se mora poslovni organ dodatno izobraževati, da bi bil kos zahtevam našega časa? Kateri pa je po vašem tisti minimum znanj, ki bi jih moral pridobiti vsak samoupravljalec, da bomo vsi govorili en jezik in kmalu zares samoupravljali?

S čim želite še sami zaokrožiti stanje v železarni s tega vidika?

Franc Fale, predsednik poslovnega sveta železarne:

»To, kar je do nedavnega bil direktor za podjetje, je bil obratovodja za obrat. Današnji čas pa zahteva drugačno obliko in vsebino dela. V četrto stoletje se je pri nas samoupravljanje tako uveljavilo in izoblikovalo, da je bila potrebna uzakonitev nastalih globokih sprememb na področju družbenoekonomskih odnosov. In to je zajeto v zakonu o združenem delu.



Franc Fale

Gre v bistvu in po vsebini za velike spremembe v našem socialističnem samoupravnem razvoju nasploh. Gre za nove metode dela in za humanizacijo medsebojnih človeških odnosov z namenom, da bi delavec v TOZD

SREBRNA PRIZNANJA OF NAJZASLUŽNEJŠIM

V Delavskem domu v rudarskem Žerjavu je bila 25. aprila ob dnevu OF svečana seja OK SZDL Ravne na Koroškem. Med drugim so se je udeležili predstavniki družbenopolitičnega življenja, delovnih organizacij in ZZB NOB.

Predsednik občinske skupščine Rudi Vrčkovnik se je v slavnostnem govoru dotaknil prehojene ustvarjalne poti naših delovnih ljudi in občanov med drugo svetovno vojno in v povojni socialistični izgradnji.

Ob letošnjem dnevu OF so srebrna priznanja OF, ki jih podeljuje OK SZDL Ravne, dobili:

FILIP POLANŠEK

je bil aktiven bореc narodnoosvobodilne vojne že od leta 1943 v obveščevalnem centru Solčava—Koprivna.

Po osvoboditvi se je zavzeto vključil v izgradnjo domovine in družbenopolitično delo. Še sedaj je zelo aktiven tajnik krajevnega odbora združenj borcev narodnoosvobodilne vojne v Koprivni.

JOŽE ŠTAJNER-GOGO

je bil eden prvih borcev izpod Uršlje gore. Po končani vojni se je vrnil na kmetijo, toda z družbenopolitičnim delom ni prenehal. Tudi v sedanjem vodstvu občinske organizacije zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne je še vedno aktiven.

FRANC GOLOB-LUKA

je bil aktiven udeleženec narodnoosvobodilne vojne že od 1942. leta. Po osvoboditvi je opravljal vrsto zelo zahtevnih funkcij v vseh družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja. Njegovo delo v občinski organizaciji borcev narodnoosvobodilne vojne je še vedno zelo aktivno.

IVAN ŽAGAR

je aktiven družbenopolitičen delavec že iz organizacije ZSMS. Kasneje je zelo zavzeto deloval v organih ZKS. Največ svojega dela, ki je zelo ustvarjalno, je posvetil uresničevanju ustave in delegatskega sistema v naši občini. Vodil je tudi občinsko konferenco SZDL, v kateri še vedno aktivno deluje.

KRAJEVNI ODBOR ZZB NOB PREVALJE

Za zelo aktivno družbenopolitično delo in prenašanje tradicij narodnoosvobodilne vojne na mlado generacijo v svoji krajevni skupnosti.

Zbral: F. Rotar

res postal odgovoren gospodar svojega dela.

Danes se zahteva od poslovnih ljudi drugačne pristope pri vsakdanjem delu. Metode komandiranja se morajo podrediti delu na osnovi prepričevanja in dokazovanja, kaj je dobro in napredno in kaj je slabo ter škodljivo za posameznika in vse skupaj. Moč dejstev in stremljenje k napredku morata biti glavna argumenta pri metodi dela. Skratka, razlika med nekdanjim obratovodjem in današnjim ravnateljem TOZD je velika. Predvsem mora biti današnji poslovni človek poleg strokovnosti široko razgledan — politično aktiven in predan ciljem, ki jih postavlja zakon o združenem delu. Nekoč je bila dovolj strokovnost. Danes pa je to premalo.

Nedvomno je odgovornost za razvoj samoupravljanja in dobrih medsebojnih odnosov ljudi v proizvodnji poleg proizvodnje same glavna naloga poslovnih organov. Res je, da to dodatno obremenjuje za to odgovorne tovariše. Pa tudi delo trpi na enem ali na drugem področju — v proizvodnji ali samoupravi, če ni potrebne usklajenosti. Poslovni ljudje se ne morejo distancirati ne na eni ne na drugi strani, ne od proizvodnih nalog ne od samoupravnega razvoja. Obstaja

več poti, predlogov in idej, kako najti najboljšo rešitev, da bi proizvodnja in samoupravljanje potekala usklajeno, kajti resolucija VIII. kongresa ZKS v 8. točki temeljnih izhodišč pravi takole: »Poslovni organi so družbeno, moralno in materialno odgovorni za vsebino predlogov in izvajanje samoupravnih odločitev.« In ta odstavek veliko pove.

Pogumno moramo vsi skupaj iskati take rešitve, ki bodo zagotavljale najboljše sodelovanje. Morda široki krog bralcev Informativnega fužinarja tudi po svoje kaj predlaga in podpira.

Lahko trdim, da imamo v Železarni Ravne veliko dobrih strokovnjakov na področju proizvodnje in predelave jekla. Pa tudi druge dejavnosti so zasedene z dobrimi kadri. Za poslovne organe pa velja edino pravilo dodatno izobraževanje za to, kar jim niso dale ali mogle dati ustrezne šole. Izobraževanje je lahko organizirano ali pa sprotno individualno. Možno pa je oboje hkrati.

Oseben menim, da je lahko dober poslovni človek tisti, ki pozna osnove družbenoekonomskega razvoja in cilje naše samoupravne socialistične družbe, ki zna analizirati pojave in jim najti vzroke. Skratka, ki pozna zakonitosti družbenega razvoja in

jih s pridom uporabljati pri vsakdanjem delu. To pa je v bistvu že del sociologije, politične ekonomije in drugih ved.

Kaj je tisti minimum znanja, ki naj bi ga pridobil vsak samoupravljalec, da bi govorili en jezik in zares samoupravljali, ni lahko odgovoriti. Vsak naj bi znal vse, kar pa je nemogoče. Sole danes dajo mnogo več kot nekoč, toda ne dovolj. Zato je stalno zasebno izobraževanje glavni porok razgledanosti in pogoj, da kdo lahko postane dober samoupravljalec.

V Železarni Ravne se pripravljajo več ukrepov, ki naj bi šli v širino in globino na področju nadaljnjega razvoja samoupravljanja. Hkrati se bomo morali vsi skupaj bolj zavzemati za to, da se bodo delavci v TOZD še bolj zavestno opredeljevali za take odločitve, ki bodo pogojene na uspehih njihovega dela. Kakršen bo prispevek posameznika, skupine ali vse TOZD pri delu, take naj bodo tudi pravice do rezultatov dela. To pa je končno temelj našega socialističnega samoupravnega sistema.

Jože Matitz, ravnatelj TOZD jeklolivarna:

»Predvsem bi ločil nekdanjega obratovodjo od nekdanjega direktorja podjetja. Obratovodja je bil organizator proizvodnje v najširšem smislu. Za to funkcijo je bila značilna, gledano skozi prizmo današnjih samoupravnih odnosov, izrazita nadrejenost delavcem obrata in podrejenost direktorju podjetja.



Jože Matitz

Za nekdanjega direktorja podjetja pa moramo reči, da je ta funkcija prešla skladno z razvojem naše socialistične samoupravne družbe svojo specifično razvojno pot, zato se je spremenjala tudi njena vsebina, ne pa tudi pomembnost. V prvem obdobju izgradnje samoupravnega sistema je imela ta funkcija še čisto »državno politični« značaj; vedno bolj pa so se uveljavljale samoupravne značilnosti direktorja. S sprejetjem XV. dopolnila k ustavi SFRJ pa je bila funkcija direktorja kot posebna ustavna kategorija ukinjena — nadomesti jo individualni poslovodni organ.

Ta sprememba in pa naše novo samoupravno organiziranje v temeljne organizacije združenega

dela pa predstavlja ločnico med nekdanjim obratovodjem in direktorjem ter današnjim ravnateljem TOZD. Ravnatelj TOZD je individualni poslovodni organ. Med njegove delovne naloge spadajo poleg vodenja poslovanja, organizacije proizvodnje, planiranja itd. še predlaganje poslovne politike in ukrepov za njeno izvajanje, izvajanje samoupravnih odločitev delavcev, del. sveta in izvršilnih organov. To dvojje in pa samostojnost ravnatelja kot individualnega poslovodnega organa ter odgovornost delavskemu svetu TOZD pa so glavne značilnosti, ki ločijo ravnatelja TOZD od nekdanjega obratovodje.

Smo v obdobju intenzivne samoupravne preobrazbe, ki se v operativnem smislu odraža poleg drugega tudi v obravnavanju številnih samoupravnih aktov, ki jih želimo v čim krajšem času sprejeti. Ob tem pa moramo priznati, da smo kljub izkušnjam v preteklosti »začetniki«. Za naloge s področja samoupravljanja porabimo zato veliko časa. Proizvodne naloge zaradi tega težko usklajujemo s samoupravnimi, vendar pa sem v tem pogledu optimist. Menim, da se bomo postopoma rešili naših težav, imamo pa tudi dober načrt za izvajanje samoupravnih aktivnosti — le delati in vztrajati je treba!

Področja, na katerih se mora individualni poslovodni organ dodatno izobraževati, so številna in različna. Poleg svoje strokovne izobrazbe bi moral imeti solidno družbenopolitično znanje. Enako pomembno pa je tudi poznavanje ekonomike združenega dela, saj si vodenja poslovanja TOZD brez takega znanja skorajda ne moremo zamisliti.

Kvantifikacija minimuma znanja samoupravljalca je zelo zahtevno vprašanje; veliko je odvisno od okoliščin. Sam bi postavil v ospredje naslednje: poznavanje zakona o združenem delu, statuta in samoupravnih aktov; dalje: metode za presojo rezultatov poslovanja TOZD in DO, metode dela samoupravnih organov ter osnovni pojmi iz družbenega planiranja.

Uspešnost samoupravnih organov in ravnateljev TOZD pri izvajanju njihovih nalog je v mnogočem odvisna od učinkovitega sodelovanja z del. skupnostmi skupnih služb. Zelo pomembno pri tem je, kako je organiziran medsebojni tok informacij in komuniciranje nasploh.

Na tem področju smo naredili še premalo. Posebej je še težavno področje osebnih dohodkov; tu zadeve rešujemo vse preveč togo in prepočasno. Menim, da morajo priti pobude za izboljšanje iz TOZD, vendar pa morajo skupne službe biti pripravljene take pobude tudi sprejeti.

Vlado Rac, ravnatelj TOZD jeklarna:

»Omejil bi se samo na položaj obratovodje in sedanjega ravnatelja TOZD. Smatram, da ni bilo nujno, da so ustavne spremembe in zakon o združenem delu prinesle neke spremembe o pojmovanju in vlogi poslovodnega organa. Spremembe so nastale le pri nekaterih osebah. Dober obratovodja je bil tisti, ki je tesno sodeloval z vsemi zaposlenimi v obratu in je skušal s sodelavci



Vlado Rac

doseči sporazum med potrebami, željami in izvajanjem začetnega. Ustavne spremembe in zakon o združenem delu dajo le garancijo, da se tisto, kar spontano prihaja z normalnim razvojem odnosov v družbi v zvezi z delom in sredstvi, hitreje in enotno uveljavi povsod, tudi tam, kjer obstajajo še določene ovire.

Bivši obratovodja je v bistvu skrbel, da je bilo v obratu izvršeno tisto, kar je bilo s planom postavljeno od planske službe na nivoju podjetja. Prvenstvena naloga je bila izpolnitev plana proizvodnje, ni pa ob tem veliko razmišljal o uspehu poslovanja. Imeli smo občutek, da smo orodje direktorja podjetja, upravnega odbora in tudi delavskega sveta. Nešteto krat smo v obratu ugotavljali, da določene stvari ne potekajo smotrno, da ni bilo v prid zaposlenim, niti uspehu poslovanja, pa smo rekli: »Tako moramo delati, tak je nalog, tak je sklep delavskega sveta.«

Kot ravnatelj TOZD se počutim kot gospodarstvenik, saj smatram, da sem za uspeh poslovanja TOZD odgovoren bolj celovito. Kot ravnatelj nisem izločen iz delavske sredine kot priganjalec ali komandant, ampak sem sodelavec vseh zaposlenih s specifičnimi delovnimi nalogami.

Prav gotovo se moramo ravnatelji v fazi uresničevanja zakona o združenem delu več ukvarjati s pripravami in razlaganjem raznih samoupravnih sporazumov in pravilnikov, več posvečamo pozornosti uspehu poslovanja, s tem da smo bolj prisotni pri kreiranju poslovne politike in izde-

lavi posameznih planov, manj pa nam ostane časa za čisto strokovno delo.

Kadar je opravil preveč, je povsem normalno, da nečesa ne opraviš ali pa da opraviš bolj površno. Naloge s področja samoupravljanja je v TOZD je klarna težko opravljati zaradi štirizmenskega dela in zaradi tehnologije dela, ker ni možno vseh peči naenkrat ustaviti. Angažiranje vseh zadolženih za samoupravno delo mora biti neprijemno večje kot pa v TOZD eno ali dvozmenskimi delom. Mislim, da imamo preveč zborov delovnih ljudi. Zbor ni oblika za informiranje, ampak le za odločanje — samoupravljanje. Material za odločanje naj bi bil pripravljen v več variantah z nakazanimi posledicami, da samoupravljalec lahko resnično sam odloča. Informacije moramo podajati v krajših oblikah in pomembnost in vpliv posameznih informacij podčrtati.

Vloga individualnega in kolektivnega poslovodnega organa je prav gotovo zelo zahtevna. Vsi se moramo zavedati, da z vse do sedanjosti samoupravljanjem odmiramo nadrejenost in podrejenost, podrejeni se moramo le še našim skupnim družbenim interesom. Zaradi odpravljanja osebne moči in trde roke je nujna preobrazba poslovodnega organa v smislu razširjanja znanja na vsa področja (psihološko-socialno, ekonomsko in tehnično). Vsak poslovodni organ se mora dodatno izobraževati na tistem področju, kjer sam smatra, da je potrebno.

Uresničitev lepe ideje o združenem delu je v veliki meri odvisna od neprisiljenega vključevanja vseh članov družbe, posebej pa še delavcev v TOZD v samoupravno delovanje. Zato je prav gotovo potrebno nekaj dodatnega znanja. Vsak samoupravljalec bi moral pridobiti več spoznanj na odnosih: delo, delovna sredstva, enostavna reprodukcija, razširjena reprodukcija, delje na področju funkcioniranja družbe kot celote.

Spoznati mora osnove samoupravnega sistema, prav tako pa nekaj osnov ekonomike in poslovanja.

V Železarni Ravne in tako tudi v vseh TOZD se zakon o združenem delu zadovoljivo ujava. So še določene zadeve, ki še niso uvedene in zadeve, ki so že v izvajanju, pa niso prilagojene vsaki TOZD in med seboj usklajene, vendar ne smemo biti neustrpni in neučakani.

Pripravila: Z. Strgar

NAŠ INTERVJU:

Edvard Kričej, novi predsednik sindikata

Na občnem zboru konference osnovnih organizacij sindikata železarne 14. aprila so delegati za novega predsednika sindikata železarne izvolili Edvarda Kričejja, do sedaj zaposlenega v TOZD stroji in deli.

Edvard Kričej, se je rodil na Ravnah, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo. Po osnovni šoli se vpisal na takratno metalurško in industrijsko šolo na Ravnah, kjer se je izučil za strojnega ključavničarja leta 1957. Od takrat do



Edvard Kričej

izvolitve za predsednika sindikata je delal v orodjarni TOZD stroji in deli. Leta 1974 je obiskoval srednjo politično šolo pri CK ZKS v Mariboru.

V letih, ko je odrasčal in se šolal, samoupravno politično delo ni bilo na taki višini, pa kljub temu se je izpopolnjeval ter spoznaval našo socialistično ureditev. Vsa ta leta, posebno pa od leta 1972 naprej se je aktivno vključeval v samoupravno dogajanje v železarni, saj je bil eden prvih predsednikov delavskega sveta TOZD mehanske obdelave. Z novo samoupravno reorganizacijo pa je bil izvoljen za predsednika DS TOZD stroji in deli ter za namestnika predsednika delavskega sveta delovne organizacije. Vse njegovo politično delo je bilo usmerjeno v delo samoupravnih organov TOZD in OZD.

Pred dnevi smo ga obiskali na sedežu sindikata in mu postavili nekaj vprašanj, ki se predvsem nanašajo na nadaljnje delo sindikata.

»O sindikalni organiziranosti v železarni ne bi govoril, o tem raje kdaj drugič več. Predvsem bi se tokrat dotaknil sklepov z občnega zbora konference osnovnih organizacij, ki so seveda načelni in veljajo za daljše obdobje. Konkretno delovne načrte pa so si tako zadale vse osnovne organizacije za tekoče leto na svojih občnih zborih. Predvsem gre za to, da se ti sklepi uresničijo, in tu se pojavlja konferenca osnovnih organizacij sindikatov s svojimi organi kot koordinator pri izvajanju skupnih akcij. Nekatere bolj konkretne naloge so:

Prizadevanje za bolj racionalno gospodarjenje in izkoriščanje delovnega časa je ena stalnih nalog osnovnih organizacij sindikata, ker se premalo pozornosti posveča izboljšanju delovne discipline. Delovanje osnovnih organizacij sindikata pa se vključuje v celotno samoupravno dogajanje. Rad bi izpostavil nekatere druge naloge, kot so: družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje delegatov v organih samoupravljanja, kakor tudi sindikalnih aktivistov. Temu bomo posvetili vso pozornost, kajti spoznali smo nujnost takega izobraževanja. Morali pa se bomo še dogovoriti o metodah izobraževanja. Prav tako je vse pre-

malo prisotno spoznanje, da bo le učinkovito delo dalo take rezultate, ki nam zagotavljajo socialno varnost, nenehen razvoj proizvodnih zmogljivosti in družbenih objektov.«

»Torej menite, da je nekaj narobe z našo delovno in tehnološko disciplino v železarni?«

»Nesporna je ugotovitev, da res ni vse tako, kot bi moralo biti. Res je tudi, da je bilo doslej o tem že precej izrečenega in napisanega. Kakšno je stanje danes, bi težko kar tako odgovoril, saj v kratkem času predsedovanja še nimam oprijemljivih rezultatov. Rečem pa lahko, kar vidi in videti hoče sleherni naš sodelavec v železarni, da nekateri sodelavci nočejo spoštovati medsebojnih obveznosti, ki jih imamo drug do drugega. Tu mislim predvsem na tiste, ki ne odgovarjajo na nekatere posameznikov do dela, na neredno prihajanje na delo in predčasno zapuščanje delovnega mesta in tudi nespoštovanje predpisanega tehnološkega reda itd.

Na tem področju bomo morali v osnovnih organizacijah sindikata resno spregovoriti, analizirati dejansko stanje v vsaki TOZD, še posebno pa rešiti ta problem tam, kjer je ponekod postal že akuten.«

»Tovariš predsednik, kakšno stanje je sedaj v nekaterih TOZD

po prekinitvi dela? Ali so se delavci pomirili, kljub temu da so še zmeraj odprta nekatera vprašanja okrog delitve osebnih dohodkov?«

»Februarski dogodki v železarni so izpostavili stanje in odprta vprašanja. Dejansko je res, da teče družbenoekonomska preobrazba na področju ustvarjanja in delitve dohodka ter osebnega dohodka po vloženem delu prepočasno. Prav tako niso v pravnih TOZD na področju prisvajanja upoštevani kriteriji kvalitete in gospodarnosti s sredstvi TOZD ter nekatera vprašanja analitične ocene del in nalog za delovna mesta po novi mikroorganizaciji TOZD.

Tu sem povedal le nekatera odprta vprašanja, teh pa je seveda še več in so zajeta v političnem poročilu in analizi, ki so jo pripravili komunisti. Res je, da se je medtem nekaj že tudi spremenilo. TOZD so dobile svoje žiro račune in v kratkem bomo ustanovili interno banko v železarni. Kaj vse to pomeni, menim, da ni treba posebej razlagati. Na koncu bi rekel še to, da je prekinitve izpostavila slabost da smo jih lahko vsi spoznali. Gre nam za to, da sedaj te slabosti odpravimo. V to smer bo naravnana tudi naša aktivnost.«

Franc Rotar

SKLEPI

z občnega zbora konference osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne, z dne 14. 4. 1978.

Komisija za sklepe je na podlagi vseh pisemnih gradiv za občni zbor in razprave pripravila predlog sklepov in jih daje izvršnim odborom osnovnih organizacij sindikata in svetu sindikata v dokončno potrditev. V sklepih so zajeti tudi predlogi in stališča z občnih zborov posameznih osnovnih organizacij sindikata. Sklepi so v glavnem vsi dolgoročne pomena in so predvsem namenjeni za lažje in učinkovitejše delovanje sindikatov v tozd in delovni organizaciji.

1. Racionalno gospodarjenje in izkoriščanje delovnega časa je stalna naloga sindikalnih organizacij v železarni. Vse premalo posvečamo pozornosti izboljšanju delovne in tehnološke discipline, da bi tako dosegali boljše proizvodne rezultate. Vse preveč je še prisotna miselnost, da je mogoče zagotoviti gmočno socialno varnost delavcev z instrumenti ekonomskega sistema ali s takšno ali drugačno delitvijo dohodka. Vse premalo je prisotno spoznanje, da bo le učinkovito delo dalo take rezultate, ki nam zagotavljajo socialno varnost, skladen razvoj proizvodnih in družbenih objektov.

Sindikati moramo še bolj ustvarjati možnosti, da bo delavec odločal o delitvi in razporejanju celotnega dohodka. Se vedno zasledimo avtomatično združevanje sredstev za posamezne investicijske naložbe, tako da delavec nima vpliva na potek, smotrnost izgradnje in dohodkovne povezanosti posamezne investicije. Zaradi takšnega pristopa smo v zadnjem času priče zaostajanju izgradnje objektov družbenega standarda. Ta razkorak ima za posledico slabše proizvodne odnose, ki se pa reflektirajo pozneje v vseh sferah družbene proizvodnje.

2. Sindikalne organizacije v železarni morajo nenehno preverjati sprejete sklepe in stališča. Aktivno se moramo vključiti v predkongresno aktivnost in obravnavo gradiva z 8. kongresa ZKS in gradiv za 11. kongres ZKS. V sleherni osnovni organizaciji moramo razviti predkongresno aktivnost v smeri politizacije, demokratizacije in približevanja sindikalne organizacije članstvu. Izvršni odbori, ki še niso kardinalni študiji tovariša Edvarda Kardelja smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, naj to storijo čimprej, saj jim bo to delo olajšalo oziroma osnovna organizacija bo, obogatena s temi stališči, lažje in uspešneje opravljala

naloge, ki jo pred njo postavlja ustava in zakon o združenem delu.

Na področju sindikalne reorganizacije v smislu vsebinskega dograjevanja nismo v celoti dosegli zastavljenih ciljev in nalog. Spremenjena oblika sindikalne organiziranosti mora imeti za posledico vsebinsko bogatejšo delovanje. Tu nismo v celoti realizirali kongresnega sklepa in tako še imamo nekaj osnovnih organizacij sindikata, ki so številčnejše in se bodo morale v prihodnjem obdobju primerno organizirati zaradi boljšega in lažjega dela.

Sindikalna skupina še vedno ni postala tista osnovna celica sindikalne organiziranosti, kjer se razrešujejo, dogovarjajo in usklajujejo posamezni interesi s skupnimi. Sindikalni poverjenik je še vedno sindikalni funkcionar, vse manj pa resnični delegat, ki je odgovoren za nenehno in sprotno informiranje članstva ter za nadaljnji vsebinski razvoj delegatskih odnosov v sindikatih. Težko si predstavljamo, da bodo delegatski odnosi na področju svobodne menjave delovalno dobro, če v sindikatih delegatskih razmerij ne poznamo ali so slabo razvita.

3. Naloga vseh subjektivnih sil, posebno družbenopolitičnih organizacij in organov samoupravljanja je, da smo bolj prisotni pri nastajanju posa-

meznih delegatskih odnosov in da se ne zadovoljujemo z delnimi rešitvami. Poznano nam je, da delegatski odnosi nastajajo skozi daljši čas in naloga nas vseh je, da ta proces skrajšamo na najkrajšo mejo, s tem da se v polni meri angažiramo za uveljavitev delegatskega sistema na vseh področjih družbenega življenja in v vseh pojavih in oblikah.

Ni prav, da sindikati in tozd in delovni organizaciji le občasno obravnavamo delovanje delegatskega sistema, ampak ga moramo stalno spremljati in skrbeti za sprotno odstranjevanje vseh ovir in slabosti. Vse premalo se direktno vključujemo v delo delegacije, ne pomagamo je usmerjati, to pa predvsem zaradi tega, ker vse preslabo poznamo delovanje delegacije in zato, ker nismo takrat, ko bi morali, tudi primerno ukrepali.

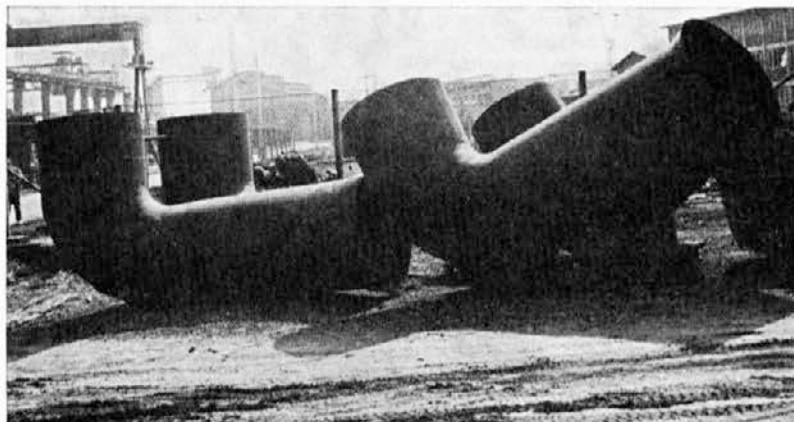
4. V sindikatih moramo bolj posvečati skrb za nenehno družbenoekonomsko izobraževanje, ki mora zajeti (seveda ločeno) vse delavce v železarni. Ne smemo dovoliti, da bi družbenopolitično izobraževanje bilo ločeno od drugih oblik izobraževanja. Vztrajati moramo in moramo biti odločni z zahtevami, da to izobraževanje vnesemo v letni plan in da se pozneje planska naloga tudi realizira v praksi.

Družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje mora biti odprto za vse strukture in mora vključevati celovit interes in potrebe vseh članov sindikata. Pri usposabljanju samoupravljalcev pa moramo zagotoviti, da bo delavec, ko se na novo vključuje v našo delovno organizacijo, dobil več znanja s področja družbenopolitičnega izobraževanja.

5. Neinformiran ali slabo informiran delavec je lahko zelo hitro predmet najrazličnejših nesamoupravnih manipulacij in hitro pade pod vpliv posameznikov, ki niso pripravljeni po samoupravni poti reševati določena družbena protislovja, ki so v naši družbi objektivno še prisotna. Zato je obveščanje zelo važen del pri dograjevanju celotnih odnosov, ki vplivajo tudi na razpoloženje delavcev. Zato moramo pri ocenjevanju, kakšno je informiranje, zasledovati predvsem učinek informacije in temu predrediti vsebino, obliko in obseg. Zavzemati se moramo, da bomo naše celotno delo naprej planirali v smislu srečujočega se planiranja. Tako bomo lahko tudi vnaprej planirali določene informacije in tako bodo kvalitetnejše, pravočasne in aktualne.

6. Pri nadaljnjem uveljavljanju zakona o združenem delu moramo v praksi realizirati načelo, da ne more nobena stvar iti mimo sindikata, ki je pomembna za delavca. Zaradi tega bomo morali v temeljnih samoupravnih aktih nekoliko drugače opredeliti delo in odgovornost sindikata. Ne moremo se več zadovoljevati, da v dveh oziroma v treh členih govorimo o sindikalni organizaciji, ne pa, da se sproti dogovorimo, kako se bo sindikat vključeval v posamezna področja dela, v razreševanje proizvodnih problemov, trimesečno, šestmesečno, devetmesečno in zaključni račun poslovanja posamezne tozd in delovne organizacije, o pogojih dela delavcev, o zaščiti delavca, o beneficirani delovni dobi, o delovnem času itd.

V železarni imamo že sprejet program za uresničevanje zakona o združenem delu, katere samoupravne akte še moramo sprejeti in imamo tudi že delno časovno opredeljeno, kdaj bodo ti akti sprejeti. Ob tem programu mora biti izdelan tudi sindikalni program, ki mora vključevati aktivnost sleherne osnovne organizacije, sindikalne skupine in članstva pri kreiranju teh samoupravnih aktov. Sindikalne organizacije morajo biti bolj prisotne pri zasnovah oziroma težah za posamezni samoupravni akt, in ne, da



»Fajfe«

je to samo domena posameznikov ali posamezne strokovne službe.

7. Dograjevanje družbenoekonomskih odnosov je daljši proces in od nas samih je odvisno, kdaj in kako bomo nekatere kvalitetnejše družbene spremembe vgradili v naš sistem in v našo samoupravno delovanje. Prav tako se zavedamo, da določenih nalog iz zakona o združenem delu ne bomo mogli rešiti čez noč, so pa področja, ki bi jih lahko v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni organizaciji hitreje in uspešneje reševali, če bi naša aktivnost bila tudi včasih akcijsko naravnana. Vse premalo smo se pri našem delu posluževali znanih in preverjenih metod ter oblik delovanja. Zato moramo glede na specifičnost posamezne osnovne organizacije zastaviti aktivnost v tej smeri, da v čim krajšem času zastavimo odnose, ki bodo pripomogli k resničnemu gospodarjenju delavcev s celotno družbeno produkcijo.

V sindikatih smo odgovorni za resnično odločanje članstva, politično pripravo in za jačanje vsebinske vloge samoupravljanja. Vgrajeni smo v sistem samoupravljanja, uveljavljamo svojo vlogo in odgovornost s nenehnim preverjanjem naših stališč v praksi. Sindikati moramo z načrtnim političnim delovanjem sproti spremeljati, kritično presojeti in dajati pobude za čim bolj razvite samoupravne družbenoekonomske odnose v samoupravni praksi tako v tozid kot v drugih sredinah.

8. Sindikati smo se zelo aktivno vključevali v konkretno delo pri razreševanju posameznih odprtih vprašanj na področju prisvajanja osebnih dohodkov. Nedvomno je v fazi nastajanja novega sistema nagrajevanja bilo to potrebno. Bili smo pa premalo odločni, da bi se uprli posameznim nesamoupravnim pristopom v fazi nastajanja novega sistema. Nenehno moramo zasledovati, kako je učinkovit naš sistem pri nagrajevanju delavcev. Dajati moramo več pobud za nenehno vsebinsko dograjevanje sistema nagrajevanja, ki pa mora imeti več elementov, kateri bodo vplivali na višino osebnega dohodka v odvisnosti od kvalitete in zahtevnosti dela. Izogibati se moramo samo načelnim kritikam in nepreverjenim podatkom, ampak se moramo konstruktivno vključevati v razreševanje posameznih področij.

9. To stališče je bilo izoblikovano na prvi seji sveta sindikata železarne Ravne po običnem zboru konference osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne in je smiselni povzetek razprav okoli nalog, ki jih moramo izvršiti v osnovnih organizacijah sindikata v zvezi z ugotovljenimi vzroki prekinitve dela.

V osnovnih organizacijah sindikata železarne Ravne moramo skupaj s komunisti in vsemi naprednimi silami vložiti maksimalne napore za uresničevanje odprtih vprašanj. Izvršni odbori bodo iz političnega poročila, ki je poročilo vseh družbenopolitičnih organizacij železarne Ravne, pripravili konkretne naloge, ki jih morajo v svojih sredinah opraviti, kar ni in ne bo posebno lahka naloga. Jasno nam je, da bomo le z dobrim in stalnim delom v osnovnih organizacijah sindikata povrnili in utrdili zaupanje so-delavcev.

10. Posamezne osnovne organizacije nikakor ne morejo akcijsko in programsko boljše zastaviti sodelovanja z organizacijo ZSMS. Izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata so odgovorni za aktivno in dobro delo osnovnih organizacij ZSMS v smislu sodelovanja in ustvarjanja enakopravnih odnosov pri razreševanju posameznih družbenih pojavov. Mladi delavci, ki se združujejo v organizaciji ZSMS, želijo enakopravno sodelovati pri ustvarjanju boljših odnosov, ker le tako bodo lahko sprejemali poznejše posamezne zadolžitve tudi izven njihovih organizacij.

11. Delovna organizacija železarne Ravne je z ostalimi slovenskimi železarnami in nekaterimi predelovalci vključena v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenskih železarn. Zakon o združenem delu jasno govori o nalogah in funkciji takšnih sistemov. Sindikati moramo oceniti naš odnos do sestavljene organizacije in se z delavci drugih delovnih organizacij dokončno dogovoriti, kaj in kje in zakaj bomo združevali posamezne dejavnosti na nivoju sestavljene organizacije. Upreti se moramo slehernemu poskusu reševanja posameznih problemov v sozd, kjer delavci ne morejo imeti svojega vpliva. V samoupravnih aktih sestavljene organizacije moramo jasneje opredeliti funkcijo, naloge in odgovornost sindikalne organizacije. Delegatski odnos v sestavljeni organizaciji so tudi odraz delegatskih razmerij v delovni organizaciji in zato je naša naloga, da tudi te odnose krepi-mo v smislu resničnega odločanja delavcev.

Sklepi so načelni, ker konferenca osnovnih organizacij sindikata v takšni obliki ne more sprejeti bolj konkretnih in zavezujočih sklepov. Pri nadaljnjem dograjevanju naše organiziranosti bo konferenca v bodoče sprejemala priporočila in stališča, zato je tudi vsebina sklepov temu primerna. Izvršni odbori osnovnih organizacij lahko uporabijo sklepe kot pripomoček pri nadaljnjem delu svoje osnovne organizacije, kajti sklepi so povzetek nekaterih vsebinskih usmeritev občnih zborov in samoupravnega delovanja v železarni. Komisija za sklepe



Budnica

nil sem, da niso bile vredne tolike pozornosti.

»Kako ste pozneje uveljavljali svojo inovacijsko dejavnost?«

»Vsa leta tudi meni ta dejavnost ni dala miru. Razmišljal in ustvarjal sem z enim samim ciljem, da pomagam našemu fizičnemu delavcu olajšati vsakodnevno težko delo in da je tudi gospodarski učinek večji. To mi je z leti uspelo. Z delovnim tovarišem, ki je že pred leti zapustil našo delovno organizacijo, sva izdelala polavtomatične klešče za zapenjanje žice. Te se uporabljajo že dobrih 10 let v proizvodnji. Moram pa pri tem dodati, da te tehnične izboljšave nisva ne takrat ne danes prijavila. Kot že rečeno, menila sva, da je bilo pač narejeno za nas železarje. Zadnji čas pa sva z delovodjem lužilnice tovarišem Jugom v novi lužilnici marsikaj izboljšala. Mislim, da je bilo okrog 30 takih reči. Ker nova lužilnica še nima obratovalnega dovoljenja, tudi najne tehnične izboljšave komisija še ni v celoti potrdila. Baje (vsaj tako je bilo slišati), nama nameravajo dati nagrado 1500 din kot akontacijo.«

»Ali bo teh 1500 din vaš prvi denar, ki ste si ga zaslužili z inovacijsko dejavnostjo?«

»Ne, prej sem dobil za neko inovacijo skromno nagrado. Lahko bi celo rekel 'solidarnostno', saj sem takrat dobil res minimalno. Če sem si zaslužil več, sedaj ne bi komentiral. Sicer pa nikoli pri svojem inovacijskem delu nisem mislil zaslužiti dosti denarja. Res pa tudi jaz nisem zadovoljen z nagradami, ki nam jih nekateri celo zavidajo. Koliko si inovator zasluži to nagrado, ve najbolje sam, saj je tudi sam moral nekaj zamisliti in narediti. Do bo naše delo pri nadaljnji inovacijski dejavnosti čim bolj uspešno, bo nujno potrebno, da bo komisija za inovacije z nami bolj tesno sodelovala. Predvsem ne bi bilo napak, da tudi po vseh teh letih bolj spozna delo in težave inovatorjev, saj bi se tako dosti lažje odločala pri ocenjevanju tehničnih izboljšav.«

»Kaj menite o inovacijski dejavnosti v železarni?«

»Kaj me moti, sem pravkar povedal. Drugače pa menim, da se je inovacijska dejavnost v železarni Ravne v zadnjih nekaj letih močno razširila. To je znak, da si sami delavci hočemo izboljšati delovne pogoje. Kje so pomanjkljivosti? Mislim, da jih je več! Predvsem bomo morali uvesti ti 'le-teče nagrade'. Te naj bi dobivali

tisti delavci, ki so pri svojem stroju prišli do zamisli, kako bi lahko tehnološki postopek dela spremenili.«

»Kaj še nameravate narediti kot inovator?«

»Marsikaj je še potrebno narediti v novi lužilnici, da bo delo v njej steklo bolj varno in ekonomično. Predvsem bo potrebno nekaj narediti za varstvo okolja, saj tod izhlapeva precej kislin.«

F. Rotar

PRAVICE IN OBVEZ-NOSTI IZ ZDRAVSTVENE-GA VARSTVA PO NO-VEM

Samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva prinaša vrsto sprememb pri pravicah. Zato želimo opozoriti predvsem na tisti del (III.), ki obravnava denarna nadomestila in povračila, ki se razlikujejo od prejšnjih določil.

Delavec, ki je na medicinski rehabilitaciji, ima pravico do nadomestila OD za tisti čas, ko ne dela, in razlike do nadomestila, če s polnim ali skrajšanim delom doseže manjši OD, kot bi znašalo nadomestilo, če ne bi delal (36. člen).

90-odstotno nadomestilo je priznано od 31. dne začasne zadržanosti za primere na dan 1. 5. 1978 (41. člen).

Usklajevanje nadomestil z gibanjem življenjskih stroškov velja za vse primere po 1. 7. 1978, ki bodo že 6 mesecev neprekinjeno v staležu. (44. člen).

Ne povrnejo se potni stroški za razdaljo do 15 km za potovanja po 1. 5. 1978 (48. člen).

Povračilo za stroške prehrane (dnevnic) za čas odsotnosti od 8 do 12 ur znaša 97,00 din za primere, nastale po 1. 5. 1978. Za čas odsotnosti več kot 12 ur ali če je odsotnost daljša od 10 ur in obsega prenočevanje v drugem kraju, znaša dnevnic 145,00 din za potovanje po 1. 5. 1978 (49. člen).

Posmrtnina znaša 3.875,00 za primere po 1. 5. 1978 (51. člen).

Pogrebna za otroke, stare več kot eno leto, znaša enako kot posmrtnina 3.875,00, za otroke do enega leta pa 1.938,00 din. Velja po 1. 5. 1978 (53. člen).

F. Korošec

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠEGA INOVATORJA:

Zelena luč inovatorstvu

Tudi inovator **Franc Rataj**, vodja lužilnice in pomožne dejavnosti TOZD jeklovlek, je eden naših dolgoletnih sodelavcev, saj v železarni dela že od leta 1947. Tokrat smo ga zaradi razgovora za našo rubriko obiskali v novi lužilnici. Skromen, kot je, je šele po kratki razlagi privolil v razgovor.

»Nisem eden tistih, ki bi se rad izpostavljajal širši javnosti, kaj sem na tem področju naredil. Menim, da ga tisti, katerim je moje inovacijsko znanje prišlo prav, najboljše poznajo. Če pa že hočete kaj več zvedeti o tem, ni hudir, da tudi jaz ne bi česa povedal!«

Leta 1960 se je v jeklovleku osnoval oddelek za izdelavo grelnih žic. Ker je bila ta nova dejavnost ponekod pomanjkljiva in tehnološko še ne dognana, je bilo treba marsikaj izboljšati. Šele delo nam je pokazalo, kje so pomanjkljivosti. Prav pri uvajanju tega oddelka se je tudi pričela moja inovacijska dejavnost.

Takrat sem prvič pisмено prijavil tehnično izboljšavo na stroju oziroma izkoriščanju brusilnih plošč na brusilnem stroju 'malcus'

MC 35. Veliko je bilo takrat stvari, ki so bile inovacijske, pa jih kljub temu nisem prijavljal. Me-



Franc Rataj

Napačno obveščanje ali dezinformiranje

V vseh javnih občilih je v zadnjem času zelo veliko govora o tako imenovanem informiranju — obveščanju v naši družbi, da nam verjetno to čivkajo že vsi ptički. Prav tako bi že vsak osnovnošolec moral vedeti, kakšno vlogo ima to obveščanje v združenem delu in kakšna naj bi bila obvestila oziroma informacije ter povratna obvestila — povratne informacije. Ni moj namen, da bi pisal o tem, čeprav morda ne bi bilo slabo, saj je videti, da nekateri ne znamo brati ali pa si vsebino informiranja krojimo preveč po svoje. Tokrat bom povedal nekaj o napačnem obveščanju — dezinformiranju.

Prepričan sem, in strinjali se boste z mano, da ima tudi napačno obveščanje velik negativen vpliv v našem vsakdanjem življenju, saj verjetno ni nikogar med nami, ki tega ne bi občutil na lastni koži. Za začetek poskusimo na zelo enostavnem primeru prikazati, kako lahko pride do neke napačne informacije in kako ta deluje.

Miha iz tozd Kolo je na poledeneli cesti izgubil oblast nad volanom in ga je z avtom zaneslo s cestišča v bližnje drevo. Pri trku mu je vetrobransko steklo nekoliko opraskalo obraz, avto pa je poleg razbite šipe dobil nekaj manjših prask. To je izvedel njegov sodelavec Janez, ki je povedal njegovemu predelavcu Mirku, da je Miha še kar dobro ogulil svojo pločevinasto škaflo, po obrazu pa je bil ves krvav, saj ga je verjetno razbito steklo precej opraskalo. Stanko je od Mirka slišal, kako je Miha nekoliko dobre volje zapečljil naravnost v drevo, precej daleč s ceste, si močno poškodoval obraz, tako da je bil avto ves krvav, pri sunku pa ga je verjetno vrglo tudi na volan in ga nekoliko stisnilo v prsnem košu, na vozilu pa bo verjetno precej škode. Med malico je Stanko pripovedoval, kako bodo morali Mihi sigurno delati plastično operacijo, da bo obraz še podoben obrazu, kako je z notranjimi poškodbami, še nihče ne ve in eno do dve rebri sta polomljeni, pa še sprednji del avta je popolnoma zveržen. Doma je svoji ženi skladiščnik Karli sporočil, kako težko se je poškodoval njegov sodelavec Miha, ki je skoraj podrł neko drevo ob cesti, popolnoma uničil avto in dobil hude poškodbe glave, si polomil nekaj reber, za ostale poškodbe se še ne ve in vprašanje je, kako bo sploh preživel. Še sreča, da se je naslednji dan pripeljal Miha na delo z avtom, saj bi v nasprotnem primeru njegovi sodelavci že pričeli zbirati denar za venec.

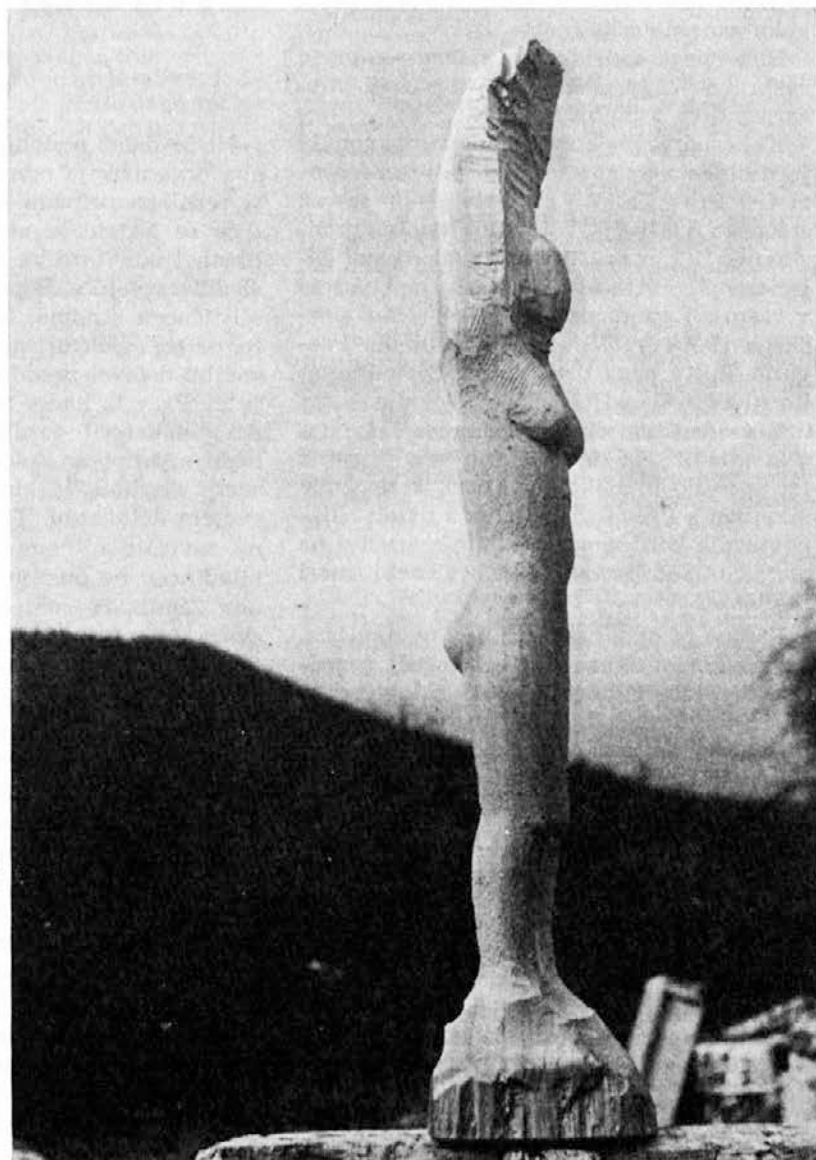
Takih in podobnih primerov je na žalost precej, velika pa je tudi človekova domišljija, ki večkrat res lahko naredi iz muhe slona. Pa se vprašajmo — zakaj in kako pride do napačnih obvestil?

Največkrat je vzrok za napačno obveščanje slabo in nepopolno obveščanje, kakor tudi nepoznavanje ali napačno dojetje določenih stvari ter dogodkov. Predvsem pa so v večji meri vprašljiva ustna obvestila; to so obvestila, ki gredo od ust do ust in več ko je tukaj posrednikov, ki sodelujejo pri prenosu obvestila, večja je možnost da se prvotna vsebina tega sporočila nekoliko spremeni ali celo popolnoma predrugači in obrne na glavo. Zato je nujno potrebno, da se v čim večji meri poslužujemo

uradnih obvestil v pisni obliki in obvestil, ki nam jih posredujejo odgovorni delavci samoupravnih in političnih organov, ki pa se morajo v celoti zavedati, da so odgovorni za vsebino obvestila, pa naj bo ustno ali pisno.

Čeprav vsi dobro vemo, koliko je takih obvestil — dezinformacij — in smo priča, kako hitro se te širijo, je bilo do danes le malo primerov, da bi nekdo — predvsem tisti, ki je dolžan napačno obvestilo zastaviti in postaviti vse skupaj v pravo luč z dejstvi ter dokazi — ukrepal in ovrgel govorenje na pamet še v pravem času. Prav tako se lahko vprašamo, koliko je takih (verjetno zelo malo!), ki bi ustno sporočilo, še posebej, če je nepopolno in nejasno, preveril, čeprav je ta možnost dana prav vsakomur izmed nas.

Da bo napačnih, nepopolnih in nejasnih obvestil čim manj, moramo v akcijo stopiti prav vsi tako tisti v odgovornih službah, kakor tudi vsi samoupravni ter politični organi in ne nazadnje, sleherni delavec samoupravljaev. Potruditi se moramo,



Andrej Grošelj, Kip
med nastajanjem, les

da bo res pravih in pravočasnih obvestil čim več ter da bodo taka obvestila tudi razumljiva in dostopna na tak ali drugačen način slehernemu sodelavcu prek delavskih svetov, zborov delovnih ljudi, delovnih skupin ter drugih samoupravnih organov, oglasnih desk razglasne postaje, Informativnega fužinarja in prek DPO.

Ne smemo pa pozabiti na izobraževanje in usposabljanje, ki je za pravilno razumevanje in dožemanje včasih precej tež-

kih informacij v razvoju samoupravljanja nujno.

Zavedati se moramo, da smo v našem samoupravnem socialističnem sistemu, v združenem delu, prav vsi odgovorni za to, da bo informacija res taka, kot si jo želimo, saj smo pravzaprav tudi vsi prisotni pri njenem nastajanju in uporabi za gospodarno, odgovorno, samoupravno odločanje.

Franjo Miklavc

ZSMS – družbene organizacije in društva

Javna razprava o vlogi družbenih organizacij in društev se je začela junija 1977. leta tako v OO ZSMS kakor v DO in društvih. Le-ta se je končala decembra istega leta in bi se po vsej logiki že morali pokazati rezultati. Teh pa, resnici na ljubo, ni in jih s takim odnosom do dela na tem področju najbrž še dolgo ne bomo imeli.

Samo nekaj resnic: razprava je bila površna in so danes nanjo mnogi že pozabili. Pojem kolektivnega članstva nam je, kljub temu da vsi zatrujemo, kako ga poznamo, še vedno daleč od poznane. Delo v OO ZSM in v DO ter društvih poteka še vedno ločeno in redke velike akcije, ki so izvedene skupno, samo utrjujejo lažno zadovoljstvo, kako je vse v redu, kako uspešno sodelujemo, kako...

Bistvenega sodelovanja, tistega, ki ga je razprava drugje dala, vsaj pri nas ni, in to zaradi prej naštetih slabosti.

Kako porazno je stanje, pove primer, ki je nastal na programsko-volilni konferenci OO Prevalje. V razpravi se je zaradi srečnega naključja, saj je bil prisoten predstavnik DO in društev, pokazalo, kako daleč smo še od tistega, kar smo lansko leto v razpravi poudarjali. Niti en član pevskega zbora VRES, godbe na pihala Prevalje, kulturnega društva Svoboda Prevalje ni tudi član OO ZSMS Prevalje I, četudi ta društva združujejo precejšnje število mladih. To je osupnilo vse prisotne ter sprožilo marsikatero misel, ki jo bodo mladinci s Prevalj, če se bodo držali sklepov svoje konference, skupno z društvi na območju KS Prevalje vsaj v neki meri realizirali.

Vseeno pa danes sam pri sebi ugotavljam, da se stvari niso prav lotili, tembolj, če primerjam zastavljene naloge s sklepi republiške konference ZSMS, ki so kot posebna priloga objavljeni v prvomajski številki MLADINE. Bilo bi brezsmiselno, da bi iz tako obširnega gradiva skušal karkoli izpostaviti. Moj namen je le, da vse OO ZSM, še posebej pa društva, po tej poti seznanim, kje lahko najdejo odgovor na vsa vprašanja, ki se dotikajo ZSMS ter kolektivnega članstva. Nujno pa bo sprožiti še eno javno razpravo ter jo resnično prenesti v osnovne sredine, tako v OO ZSMS kot društva. Ne verjamem, da se bodo stvari kar same od sebe normalizirale. Potrebno bo ustanoviti koordinacijske odbore DO in društev pri OK ZSMS Ravne, ki bo koordinator dela med ZSMS in DO-D.

Prav tako pa naj bi pripravil vse za seznanitev vseh društev o njihovi vlogi, ki jo imajo do ZSMS. Tako se bo sodelovanje, ki poteka sedaj večinoma na nivoju predsedstva OK ZSMS in raznih zvez društev, preneslo tja, kamor mora – v OO ZSMS ter društva.

Interes za realiziranje te akcije pa je že čutiti povsod, tako v OO ZSM kot društvih. Treba pa je tudi poudariti, da OO čutijo večjo odgovornost do te naloge in da je v marsikaterem društvu še vedno čutiti od-

por do tesne povezave z ZSMS. Še vedno so marsikje na prvem mestu športni rezultati in se v idejnopolitično delo vlaga zelo malo pozornosti. Take zaprte sredine je potrebno razbiti v interesu vse družbe, ker zavirajo normalen razvoj na področju DO in društev. V akcijo se bodo morale vključiti tudi KK SZDL, saj so tako društva kot OO ZSMS njen sestavni del, združeni v fronto vseh socialističnih sil. Le tako zastavljena akcija bo imela uspeh in bo pripomogla, da bodo v društvih in OO ZSM našli pot povezave, ne le pri izvedbi posameznih akcij, ampak da bodo svoje delo povezale tako programsko kot idejnopolitično izobraževanje članstva.

Citiram iz gradiva o kolektivnem članstvu v že omenjeni prilogi MLADINE:

»Kolektivno članstvo DO-D še ne pomeni avtomatično že kar individualnega članstva posameznega člana DO-D v ZSMS, ampak je to pristop DO-D v celoti kot kolektivnih članov. To pa pomeni sprejemanje in usklajevanje statutarnih, idejnopolitičnih in programskih načel posameznih DO-D z načeli ZSMS.«

Sledi: »Osnovne oblike ZSMS morajo sestavljati vse organizirane oblike družbenega angažiranja mladih in ker mora ZSMS širino idejnoprogramske in akcijske enotnosti izpeljati prav v DO-D.«

Rudi Mlinar

Mladi hočemo in moramo delati, vendar...

Ni še daleč obdobje, ko je bila mladinska organizacija odmaknjena od vloge, ki ji resnično pripada v naši družbi. Posledice se kažejo še sedaj v nekaterih sredinah ljudi (tozdih), ki ne morejo, nočejo slediti razvoju našega samoupravnega socialističnega sistema. Slabo pa je predvsem to, da tej strukturi pripadajo ponekod tudi vodilni delavci-predelavci, delovodje, vodje... Prav ta kader pa je večinoma vzrok, da v nekaterih tozdih kljub zainteresiranosti mladine za delo v mladinski organizaciji ne dosežejo bistvenega premika v svojem delovanju. Ti zavestno ali pa tudi ne zavirajo njihovo delo tudi s tem, da mladincev ne pustijo na seje raznih organov ZSMS, če so le-te v času dopoldanskega dela. Takoj pa moram poudariti, da težimo za tem, da bodo res vse seje ali sestanki v popoldanskem času.

Odnos do mladih se kaže tudi v tem, da ostale DPO, oziroma družbenopolitični delavci nimajo takih problemov glede udeležbe na sejah v teh sredinah. Le funkcionarji v ZSMS morajo hoditi od človeka do človeka, od vrat do vrat, da se mu na koncu morda dovoli odsotnost na delovnem mestu za opravljanje družbenih dolžnosti, ki mu jih nalaga naš sistem.

Posebej žalostno je to s stališča, da naš samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih delavcev v združenem delu v 51. členu jasno opredeljuje pravico do odsotnosti z dela s pravico do nadomestila osebnega dohodka. Kaj je potem krivo, da

mladi niso deležni takih pravic kot ostale DPO in samoupravni organi?!

Je res krivo mišljenje, da mladi ne moremo vestno reševati nalog, ki jih nalaga naša skupnost? Po mojem ne! Če je nekdo usposobljen za delo na modernem in zahtevnem stroju, potem lahko uspešno dela v ZSMS ter pomaga reševati družbene probleme. Odgovornost za te probleme nosi vodstvo tozdov s predelavci in delovodji na čelu. Ti so večinoma res dobri strokovni delavci, manjka pa jim, da se tako izrazim, osnova našega samoupravnega socialističnega sistema. Prav zato prihaja do slabih medsebojnih odnosov, saj mladi, ki so vzgojeni v revolucionarnem duhu, ne morejo priznavati starih, opuščanih mamlomeščanskih odnosov, ki živijo v teh sredinah. Posledica tega pa niso samo slabi medsebojni odnosi, ampak tudi slabo samoupravljanje delavcev! Skrajni čas je, da te slabosti odpravimo, kajti prisotne so že dalj časa. Nikakor ni moj namen, da očrnim določen krog ljudi. Dobro se zavedam, kot tudi vsi mladi, da so v povojnem obdobju prav ti s svojim delom zgradili porušeno domovino.

Rad bi jih le opozoril, da s takim ravnanjem zavirajo razvoj subjektivnih sil, s tem pa celotne družbe. Prav tako je potrebno, da si bodo pridobili osnove naše družbene ureditve, saj je to pogoj za dobre medsebojne odnose. Le-ti pa so pogoj za dobro delo in počutje delavcev na delovnem mestu, s tem pa bodo tudi delovni rezultati boljši.

Jože Jurak

Luknje — nič več lukenj — spet luknje

Po stari, prašni, polni lukenj, kamenja in sploh vsega, kar se za navadno makadamsko cesto spodobi, so se dneve in leta prevažali Zelenbrežani. Tolstovršani ter nedeljski turisti, ki ob vsakem vikendu potujejo do gostilne Kušar ali pa čisto na vrh, prav do Strojne. Čisto vsi, tako kmetje z Zelenbrega kot tisti s Tolstega vrha so leta požirali prah in preklinjali prav po furmanskem vsakokrat, ko so morali na pot proti Ravnam.

Huda jeza je prijemala tudi vse turiste, ker je cesta tako nemilostno obdelovala njihove ljubljene konjičke na štirih kolesih, katerih amortizerji se pri tem niso počutili nič prijetno. Jeze se je je našlo tudi avtobusno podjetje Viator, ki je začelo groziti, da v »Grabnu« ne bo več pustilo svojih avtobusov, ki so prevažali na delo na Ravne prebivalce Zelenbrega ter Tolstega vrha. Ja, vse sorte reči so se dogajale na tej čisto »naši« cesti. Če se nisi s svojim konjičkom zaletel v kak traktor ali ti zaradi lukenj ni odtrgalo kolesa, se ti je lahko zgodilo, da se te je lotil kak bik. Res! Verjetno je bil tudi on jezen na cesto in njen prah ali pa na avto, ki je vse to povzročal.

No, pa se je pisalo že globoko 1976. leto, ko se je zgodilo. Na ubogo, staro cesto so se privarili vse mogoči stroji, tovornjaki, buldožerji, valjarji in sploh vse, kar je potrebno, da se obstoječa ter počitka potrebna cesta spravi v zaslužni pokoj, na njeno mesto pa postavi nova; taka brez lukenj in asfaltirana.

Ob pogledu na vso to mehanizacijo, ob mislih, kako lepo bo potem na svetu, ko bo nova cesta narejena, je Zelenbrežane in Tolstovršane kar stiskalo pri srcu in v očeh se jim je isknilo. Veseli so bili tudi gostilničarji in tisti, ki tjakaj zahajajo, da se imajo lepo.

Dolgo je v »Grabnu« ropotalo. Buldožerji so orali, ravnali in planirali. Veliki tovornjaki so dan za dnem dovažali pesek ter z njim zasipavali staro cesto. Podlaga za novo, so pravili temu! Kmetje in obiskovalci pa so ta di-rendaj budno spremljali in se vsak dan bolj veselili. Kmalu je bila stara cesta popolnoma zasuta in je mirno počivala v svojem grobu. Zdaj je čakala samo še na to, da na njen grob položijo asfalt. Tudi to se je zgodilo. Vroč asfalt je s tovornjakov prehajal v stroj za polaganje. Le-ta pa ga je kot odejo polagal na novo cestišče, kjer je za težkimi valjarji

ostajala nova, tako zelena asfaltna cesta. Občinski in krajevni možje so si meli roke in skupaj z izvajalci proslavljali še eno pridobitev in zmago vsega delavskega razreda naše občine.

Otvoritev je bila sila slovesna. Veselili so se je prav vsi. Tudi tisti, ki so morali ob vstopu nanjo plačati deset jurjev. So pač imeli to smolo, da so se tisti dan pripeljali po njej.

Od takrat se v Grabnu ni nič več prašilo. Še zvok motorjev v avtomobilih se je spremenil. Kot da so bili veseli, ker jih nič več ne premetava in duši. In Viator je dovolil v Grabnu spustiti tudi svoje malo boljše avtobuse. S polnim elanom je nova cesta prevzela nase vse breme današnje motorizacije. Pod njo pa je v miru počivala stara, odslužena in brnjenje avtomobilov ji je igralo v slovo.

Piše se šele leto 1978.

Ugotavljamo:

nova cesta je bila zgrajena preozka!

Avtomobilisti in motoristi so skakali z nje kot za stavo! Bankine so bile narejene in utrjene popolnoma zanič in jih danes sploh ni več! »Škarpe« so bile izdelane tako površno, da lahko v vsakem ovinku pričakuješ plaz kamenja na cesti!

Ugotavljamo tudi, da je tesno pri srcu vsem, ki imajo opravka z novo cesto. Zalostni so Zelenbrežani, žalostni so Tolstovršani; še vsem nedeljskim in drugim obiskovalcem ni vseeno, ko gledajo, kako umira nova asfaltirana cesta.

Čisto razpokana je in polna lukenj. Cesta tudi sama daje videz popolne žalosti in nemo vprašuje, kdo je kriv njene kratke slave. Kdo je kriv, da so zdaj avtomobili in traktorji težji od tistih valjarjev, ki so jo utrjevali? Kdo je kriv, da so v fazi gradnje z njo tako malomarno in površno ravnali? Ali denar vseh tistih, ki so prispevali za njeno izgradnjo, res ni bil nič vreden?

Kdo je odgovoren za vse?

Kdo je kriv za to?

Tudi to je umor, mar ne?

Za umor pa se morajo krivci kaznovati!

Pa se bodo?!

Bojan Lesjak



Andrej Grošelj, Portret sina, glina

Tudi nekateri uredniki tovarniških glasil so na seminarju pokazali oziroma v določeni meri skušali prikazati, kako poteka, na kakšni stopnji je pri njih informiranje. Že takoj prvi dan se je ustanovil aktiv ZK ter uredniški odbor za pripravo biltena. Nekateri udeleženci pa so pripravljali tudi posebne oddaje za radio Student.

V neobveznem delu smo si ogledali tovarno celuloze in papirja »Duro Salaj«. V vseh razpravah smo se pri informiranju vrteli večji del okrog glasil, le redko pa poudarili, da je informiranje vendarle nekoliko širši pojem. To je posledica tradicije in izkušenj, ki so v praksi največje pri glasilih. Izredno zanimiva in razgibana je bila razprava za okroglo mizo, saj je bilo izrečenih precej pikrih glede dela mladih, zlasti v smeri izdajanja lastnih glasil v OO ZSM, KS, delovnih organizacijah... V letih mladi poudarjajo, da problemi mladih niso samo problemi tega dela naše skupnosti, ampak celotne družbe.

Poudarek razgovora je bil dan trenutnemu stanju na področju informiranosti, še zlasti mladih v združenem delu. Podana je bila informacija, da se v SFRJ izdaja 1500 glasil v OZD, katerih naklada znaša nekaj nad tri milijone izvodov. Od tega je v Sloveniji 500 glasil z 800 tisoč izvodi, ki so zelo pomemben subjekt v našem sistemu obveščanja v združenem delu.

Kaj lahko iz tega izluščimo? Predvsem to, komu je to obveščanje namenjeno. Odgovor je jassen! Neposrednemu proizvajalcu, samoupravljalcu. Vse lepo in prav, če potem dana informacija prek glasila, biltena, razglasne postaje, ciklostilnega obvestila in še kaj izzove povratno. Vemo pa, da temu vedno ni tako, tudi med mladimi. Mladi smo večkrat premalo samoiniciativni, kreativni o pisanju v samoupravnem vsakdanu, torej tudi v glasilih, ki naj bi v združenem delu informirala vse delavce o celotnem dogajanju.

Preseči, izboljšati tako stanje velikokrat ni lahko, saj se ob tem postavlja kopica ovir ter težav. Mlad človek naj bi stremel predvsem za tem, da se nepravilnosti in neobveščenost odpravljata v smeri usposabljanja mladih za samoupravljanje. To lahko dosežemo z lastno aktivnostjo, kritičnim odnosom do vseh nepravilnih pojavov, z nenehnim izobraževanjem ter s pisano, kleno govorjeno besedo na vseh ravneh! OO ZSM na občinskem, republiškem merilu, v DPO, društvih, združenem delu, KS...

Bodimo kreativni, pa čeprav to velikokrat ni lahko!

Silvo Jaš

Mladinska politična šola o informiranju

Krško, mesto, ki je lani praznovalo 500-letnico mestnih pravic, se je v drugi polovici aprila spet izkazalo.

Tokrat se je tam zbralo čez šestdeset predstavnikov OK ZSMS. Mnogo mladih je bilo takih, ki so se pred kratkim začeli udeleževati, delati v centrih obveščanja; nekaj je bilo takih, ki bodo evidentirani na te »položaje« zdaj, pred volitvami, saj so republiški »copolci« v vabilu za seminar, ki so ga poslali v OK ZSMS, zahtevali prav te.

Najprej smo poslušali temo vodje centra za obveščanje in propagando pri RK ZSMS, Jožeta Bolajena o informiranju v naši samoupravni družbi, pomenu in vlogi le-tega, kakšna je informiranost v KS, pa v najrazličnejših tozidih.

Škoda, da na seminarju ni bilo niti enega izmed »politikov informiranja«. Škoda, ne nazadnje tudi zato, ker je bila to konec koncev šola informiranja družbenopolitične organizacije mladih, ki so zadolženi za pravilno, pravočasno, objektivno, povratno...

To je eden bistvenih pogojev učinkovitega delovanja in nadaljnega razvoja ZSMS. Enoten informativni sistem v ZSMS se mora dograjevati na tak način, da bo omogočal večsmerno pretakanje idej, seznanjanja z novimi zamislimi, stališči in akcijami, hkrati pa tudi pomeni široko popularizacijo dela, hotenj in prizadevanj ZSMS v javnosti. Tudi OO ZSMS morajo v sklopu s svojimi možnostmi in potrebami razvijati take oblike in metode obveščanja, ki bodo omogočale ustvarjalni vpliv članstva na delo organizacije in obenem zagotavljale akcijsko in idejno enotnost pri vsakdanjem delu.

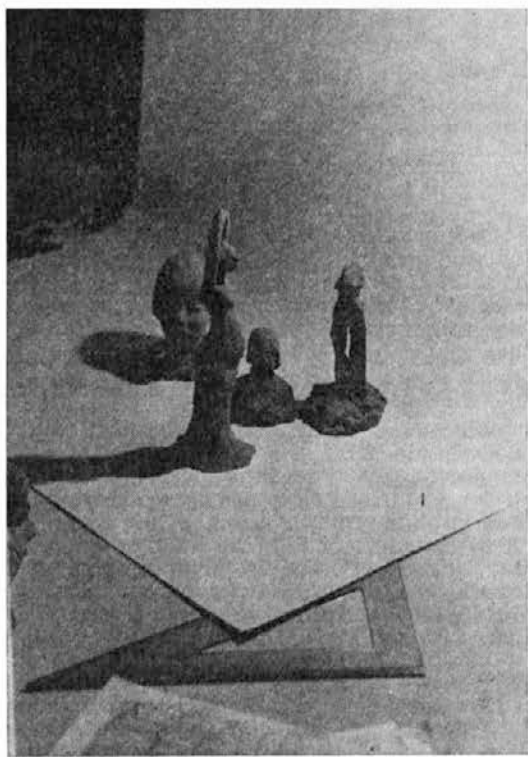
Tudi OK ZSMS morajo usklajevati in združevati napore OO ZSM in zagotavljati pove-zavo na posameznih področjih ter povratne informacije o delovanju njenih organov. V ta namen morajo poleg neposrednih oblik informiranja (sestankov, ustnega obveščanja, javne tribune...) omogočati tudi izhajanje tako glasil OO kot ožje funkcionalne oblike, takih na ravni OK ZSM kot širše oblike obveščanja.

MLADI IN MAMILA

Razmišljanja o sebi in drugih ter o vsakdanjem življenju nas privedejo do določenih trditev, sklepov in ugotovitev. Ne glede na to, da smo v teh svojih razmišljanjih o svetu, sebi in drugih kar malo malodušni, si moramo priznati, da naša razmišljanja sežejo tudi dlje od ozkega sveta našega vsakdanjega življenja.

Razmišljam. Da, razmišljam o mamilih, narkomanih, mladih, ki se predajajo temu strupu. Zakaj nekateri mladi postanejo odvisni od droge? Zakaj posegajo za tem »opojem«?

Poskusiti mamilo je včasih podobno prvi cigareti, prvemu kozarcu alkohola, za mnoge mlade pomeni eno od oblik upora proti odraslim, neka vrsta boja za doseganje osebne zrelosti. Včasih bi verjetno o takih poskusih govorili kot o »modnih«, o tistih, v katerih se mlad človek želi prikazati kot nekaj posebnega, nekaj drugačnega, ne glede na ceno te osebne ekshibicije.



Andrej Grošelj, Figure v glini

Verjetno bi bilo v redu, če bi pri vseh, ki so poskusili prvo cigareto, spili prvi kozarec alkohola, prvič poskusili mamilo, ostalo le pri radovednosti. Kakšni so mladi ljudje, ki jih prvi poskus privede v odvisnost, potrebo? Zakaj morajo poskusiti še drugič, tretjič... in še naprej?

Moda, želja po novem, posnemanje, lahko nekatere mlade ljudi privede oziroma pahne v roke narkomanije. Taki ljudje so neke vrste posebnosti. Tako mnogi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problemi narkomanije, ponujajo razlago in podoben osebni mladega narkomana. Med mnogimi razlagami je tista, ki trdi, da se za narkomano skriva karakterna motnja posameznika s prevladujočimi instinkti. To so mladi ljudje, ki bi radi hitro zadovoljili svoje potrebe zaradi nesposobnosti in nezmožnosti, da bi si drugače ali če hočete, na bolj sprejemljiv način pridobili potrebno samospoštovanje. Kolikokrat srečujemo vrstnike ali vrstnice, ki tudi na drugih področjih življenja niso zmožni odložiti zadovoljitve določene potrebe.

Težko razumemo poseben pomen, ki ga ima mamilo za tistega, ki je že postal odvisen. Težko razumemo, da kemični učinek pomirjanja spreminja zdrave mlade ljudi v hude bolnike.

Čedalje bolj nam mnoge raziskave o mladih narkomanih zgovorno pričajo, da imajo veliko večji vpliv psihične značilnosti osebno-

sti kot pa sam sestav mamila. Zadovoljitev nekaterih otroških sanj in želja skuša tak mlad človek poiskati prav v mamilu, ki mu zagotavlja varnost in samospoštovanje. Najbolj značilno za narkomana je, da na različne življenjske probleme reagira tako, da se vrne na tako vedenje, ki je značilno za otroke.

Za mlade ljudi, ki niso sposobni navezati toplih čustvenih odnosov z drugimi osebami, so osamljeni, čustveno otopeli, lahko rečemo, da zgubljajo svoj JAZ, da še vedno ne morejo odgovoriti na zastavljeno vprašanje »Kdo sem?« Kajti iskanje odgovora na to terja sočudenje s seboj, z življenjem. Mamilo je pogosto sredstvo bežanja v življenju, od omejitev, napetosti in težav. Lahko bi rekli, da je to beg iz resničnega življenja.

V opoju droge najdejo slabihi navidezno zadovoljitev, saj so močni v svetu fantazije, doživljajo uspeh in vse jim je takrat dovoljeno.

V takem svetu, svetu opoja pa osebnost mladega človeka razpada. Tak človek ni več sposoben normalno živeti ter navezati toplih človeških odnosov.

Narkomanom moramo pomagati. Kako? Poleg strokovne pomoči, ki jo nudijo mnogi strokovnjaki, lahko posameznikom pomagamo tudi sami. Vrstnikom moramo omogočiti, da spet najdejo SEBE, svoje samospoštovanje, varnost ter ravnotežje.

V. G.

Bonton

Ljudje imajo na splošno še kar radi sogo-vornike, ki vedo, kaj je lepo vedenje. Taki ljudje ti v družbi navadno ne delajo scen in te ne spravljajo v neprijetnosti, ker se pač ne spodobijo. In prav zato, ker »se ne spodobijo«, kaj radi zamižijo na eno oko in spregledajo marsikatero žaljivo. Sicer pa to vse skupaj sploh ni tako važno. Glavno je, da vemo, kako so olikani ljudje v družbi bolj priljubljeni kot pa tisti »drugi«.

Zadnjič pa mi je znanka pripovedovala, kaj se ji je pripetilo. Dogodek zanjo ni bil niti najmanj prijeten, vendar pa se je zahvaljujoč vpljivosti druge osebe v tem prizoru, vse čudno zasukalo.

... »Porabila sem uro in pol, da sem bila zadovoljna s svojim videzom,« mi je pripovedovala. »Odpravljala sem se namreč na zme-nek, ki ga je bilo preklemsko problematično organizirati. No, in ker se že tako dobro poznam, sem se zavedala, da se moram spravljati vsaj dve uri pred odhodom. Pa sem bila kljub temu že pozna. Sonce je sijalo, ko sem hitela po ulici. Nenadoma pa, kot bi nekdo zagrnil zaveso čez nebo — stemnilo se je in hkrati ulilo. In kako je lilo! Nič nisem uspe-la rešiti, pa sem bila v hipu mokra od glave do pete. Poskušala sem ubežati dežju, pa sem stekla pod streho bližnje hiše. Takrat pa mi je postalo kar slabo. V izlozbi sem se prav lepo videla, a prepoznala se nisem! Moja lepa pričeska, o bog, je šla k vragu, lasje so mi v šopih štrleli z glave, obleka je bila vsa pre-močena in se mi je na najbolj neumnih me-stih pritiskala k telesu. V hipu sem se odlo-čila, da taka vendar ne morem na zmenek. Zato je najbolje, da jo kar po bližnjici ube-rem domov. Ta odločitev me je nekoliko po-mirila, saj ne bi prenesla, da bi me moj ka-valir videl v tako bednem stanju. Obrnila sem se, komaj sem napravila nekaj korakov, že me je nekdo ogovoril:

»Oprostite, gospodična, mi lahko slučajno poveste, kje stanuje gospa N?« Simpatičen bradač me skoraj ni pogledal, ker pač ni hotel biti nevljuden in ni hotel zijati v moje sračje gnezdo in premočeno obleko. S težavo sem izjeljala, da ne vem, fant pa se je za-hvalil in odšel.

... Še sedaj ne vem, kaj je znanka takrat čutila. Je bila vesela ali se je zahvaljevala

vsem bontonom sveta, v katerih toliko piše o vedenju mladih gospodov in gospodičen?

Meni se kljub vsemu zdi, da je le bila ve-sela, saj je bradač ravno njo spraševal po njej. Kaj pa vi mislite, kako se je moja znan-ka počutila? Je bila hvaležna bontonu ali ne?

M. V.

Nesreča

Brnenje motorja

Prede pošast

kot bučanje morja.

Tema.

Temu v čast

hiti prek obzorja;

pred njim je daljava brez dna.

Utrujen pogled, roka tresoča,

živci napeti kot v divji štafeti;

nevarnost navzoča...

Škripanje divje

para možgane, skeli;

kolos zavil je, zgrmel je s cestišča,

sred svetlega blišča

zdaj rana in kri,

strah in sopenje...

So cele kosti?

Se tiša grmenje,

tovor raztrese...

Orjak zdaj umira,

srce je obstalo, prah ga požira;

kolo le vrti se, vrti se...

v prazno...

Edvard Šisernik



Andrej Grošelj, Dekle z dvignjenimi rokami, glina

Uredniški odbor sestavljajo Marija Knežar, Marjana Volmajer, Rudi Milnar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega fužinarja.

Vse sodelavce »Mladega fužinarja« prosimo, da v bodoče oddajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

Za nove kvalitete samoupravnih možnosti

Na metalurškem področju smo z zanimanjem pričakovali prvih vesti finančne službe o rezultatih poslovanja za prve tri mesece letošnjega leta. Vseskozi so nam proizvodne številke, specifični tehnični kazalci, prikazovali še kar uspešen start v letošnjem letu. Pokazalo se je, da so se tudi kompleksni rezultati za prvo trimesečje približali planiranim.

Materialni stroški ustvarjene proizvodnje rastejo glede na podražitve surovin kakor tudi ostalih medijev, uslug, osebnih dohodkov itd., torej inflacija dela svoje. Tehnični kazalci potrošenj, izpleta, itd. pa ne dajejo slabe slike.

Ce gledamo rezultate po plačnem prihodku, je jasno, da nekatere metalurške TOZD boljše odrežejo kot druge, čeprav v tehničnih kazalcih niso dosegle načrtovanih višin. Boljše so predvsem zaradi nekoliko ugodnejšega položaja glede doseganja finančnih učinkov. To pot bi bilo treba reči, da tudi jeklarna kaže precejšen napredek v ekonomičnosti proizvodnje, v znižanju specifičnih potrošenj materiala ter izboljšanju večine tehničnih kazalcev proizvodnje surovega jekla. No, in če komentiramo letošnjo situacijo glede na specifični položaj in možnosti posameznih metalurških TOZD, vidimo, da te niso v enakovrednem položaju. Valjarna se mora zelo potruditi, če hoče kljub presežanju količinskih planov doseči ekvivalenten ekonomski učinek. Prav gotovo so zakonsko določene prodajne cene te TOZD vplivale, da ob taki proizvodnji ni rezultat še boljši. Tudi livarna letos nima niti tolikšnih možnosti kot lani, saj so tudi tu materialne podražitve v razkoraku z letošnjimi doseženimi cenami. V livarni bomo morali znižati materialne stroške, izmeček, izboljšati izplen, itd., sicer bodo v bodoče težave v doseganju rezultatov. Mislim, da bo le treba proizvodnjo količinsko dvigniti. Jeklovlek se osvobaja iz neugodnih tokov ekonomike, vendar je tudi tu treba dosegati planirane proizvodno tehnične kazalce z dovolj in pravočasno pripravljenim materialom za proizvodnjo.

Nimam namena komentirati nobenih števil, saj te najdemo v raznih poročilih (mesečnih, kvartalnih), mogoče je bolje, da spregovorim o nekaterih drugih momentih, ki lahko vplivajo na obstoječe rezultate v negativnem smislu ali vplivajo na sam razvoj delovne organizacije kot ekonomske močne celote ali pa na tehnični razvoj, ki se ga načrtuje za čim uspešnejši bodoči ekonomsko-konkurenčni položaj delovne organizacije ter nadaljnji razvoj družbenega standarda delovnih ljudi železarne in celotnega kraja.

Tu mislim predvsem na novo kvaliteto samoupravnih možnosti delavca proizvajalca, ki jo je treba izvesti v življenje, ji dati pravi poudarek ter pravilno razvojno pot. Nihče naj ne misli, da se s politiko decentralizacije samoupravnega sistema že sama po sebi ustvarja zaželena kvaliteta, ampak jo je treba postopoma graditi z osveščenostjo vsakega po-

sameznega delavca v TOZD, seveda tudi celotnega kolektiva, ki naj vlečejo isti voz v isti smeri. Zamisel razvoja novega samoupravnega sistema daje veliko več možnosti, veliko več potreb po močnejšem angažiranju sleherne- ga po bolj širokem zajemanju tudi tistih neugodnih, v prejšnjem bolj centraliziranem sistemu skritih elementov, ki jih prej ni bilo mogoče v celoti videti ali v celotnem procesu spremljati. Tu gre za dosleden vpliv proizvajalca na celotno proizvodnjo, ekonomsko ter družbeno dogajanje v TOZD, DO ter v kraju, kjer delavec proizvajalec bistveno vpliva na standard prebivalstva.

Ce je tako, je potrebno dati besedo posameznikom, tudi tistim, ki jih je prej tok vlekel za seboj in niso bili aktivni niti na področju ekonomike proizvodnje niti na samoupravno-političnem področju, čeprav so bili kot delavci vključeni v obstoječe tokove proizvodnje in družbenega dogajanja. Tu mislim na vse strukture proizvajalcev, ne samo fizične delavce, ker pač smatram, da smo vsi delavci, tisti, ki delamo ali proizvajamo.

To so želje in možnosti, ki nam jih nudi nova kvaliteta samoupravnega sistema, ki naj ne ostane pri samem sistemu, ampak naj se tudi postopoma realizira s tozadevno aktivnostjo celotnega kolektiva. Takšne posamezne akcije v TOZD se naj sumirajo v skupno akcijo vsega kolektiva železarne, ker šele tu bodo pokazale celovitost in vsestransko moč kolektiva. Mislim, da so razni konflikti, očitavanja »mi tu, vi tam«, itd., ki so posledica premajhne osveščenosti, nepoznanja, dezinformacij, nepravilnih ali pomanjkljivih tolmachenj, zelo slabo vplivali na mobilno sposobnost posameznikov našega kolektiva, saj so tu vzroki njihove dezaktivizacije v celotnem družbeno-ekonomskem ter samoupravnem dogajanju, to pa je lahko glavna coka zavore celotnega razvoja samoupravnega sistema.

Najprej je potrebno to vrsto aktivnosti privedi vsej družbi na sprejemljivo nivo, zadevo poenostaviti, narediti razumljivo v tolikšnem smislu, da lahko vsakdo o njej spregovori, pove svoje mnenje ter kaj konstruktivnega doda. Ravno v tem vidim prednost nove kvalitete samoupravljanja. Torej vse skupaj pomeni večjo aktivizacijo tudi tistih nivojev, ki danes niso bili angažirani.

Mislim, da je vsako ustavljanje proizvodnih agregatov škodljivo, prinaša samo slabše ekonomske učinke, s tem pa tudi slabe samoupravno politične učinke. Potrebno je drugačno dogovarjanje in soodločanje pri dohodku, čistem dohodku, drugačen pristop, torej ne z ustavitvami proizvodnje, ampak takšen, ki nam ga sistem samoupravnega soodločanja sam ponuja. Nevarnost, ki se je moramo bati, če hočemo obdržati celoten železarski kolektiv na ekonomsko močnem nivoju, je lahko tudi tehnokratski razvoj TOZD, to pomeni, da se lahko tehnokracija seli na TOZD, kar bi imelo za posledico

nepovezanost, dezangaziranost vseh faktorjev v smislu razvoja DO kot celote, dohodkovnih odnosov med TOZD ter splošno nevarnost za propad nekaterih TOZD ter preveč lokalno-pavšalnega trošenja ustvarjenih sredstev, ki v kompleksnem smislu ne bi prinašala perspektivno pričakovanih ekonomskih in drugih učinkov delovne organizacije. Torej, skupno vlaganje v skupne razvojne smeri je še kako potrebno. Pri tem pa nihče ne bi smel zanemariti učinkovitega reševanja oz. manjših vlaganj tam, kjer bi danes lahko več ustvarjali zaradi raznih ozkih grl, pa ne moremo. Ravno v tem je največ negotovost po posameznih TOZD, ki lahko demobilizirajo voljo po učinkovitem skupnem vlaganju začetnega razvoja delovne organizacije kot celote. Zato moramo forsirati poleg velikih investicij tudi to vzporedno pot vlaganja v rekonstrukcije obstoječih obratov. Če tega ne bomo storili, bomo kvaliteto in asortimensko vedno manj konkurenčni, saj nove investicije gotovih proizvodov potrebujejo vse bolj kvalitetne polproizvode.

Mislim, da je potrebno omeniti tudi pereče vprašanje osebnih dohodkov in našega pravilnika OD. Zelo intenzivno moramo delati na tem, da se pravilnik dopolni z elementi ekonomike poslovanja, to, kar smo nekoč v železarni že imeli in smo opustili. Vsi vemo, da je v tem veliko možnosti, ko govorimo o rezultatih poslovanja. Dopolniti moramo pravilnik z dodatnimi elementi neprekinjenega dela, spodbuditi tiste delavce, ki najkompleksneje uporabljajo proizvodne agregate. Elementi za čim manj izostankov z dela bi bili lahko neka dodatna stimulacija za one, ki se najbolj angažirajo v proizvodnem procesu in s tem skrbijo za neprekinjeno proizvodnjo, kar bi imelo brez dvoma močne ekonomske učinke za TOZD kot tudi za DO. Prav gotovo bo o tem še več govora, take ali podobne spodbude pa bodo vključene v sistem nagrajevanja delavca Železarne Ravne.

Na splošno danes ne moremo več govoriti o nizkih OD, saj kot Železarna Ravne izstopamo v okviru ZPSŽ, vendar pa pravilno nagrajevanje po vloženem delu gotovo še ni doseglo optimalnega nivoja.

Končno bi bilo potrebno spregovoriti o naši delovni zavesti oz.

disciplini. Ali se kdo od tistih, ki predčasno zapuščajo delovno mesto, oz., ki predčasno ustavljajo stroje in druge proizvodne naprave ali pisarne ter hodijo že ob 13.45 ali 21.30 uri po cesti proti vratarju, zamisli, kolikšen izpad proizvodnje, koliko prihodka izgubljajo zaradi tega TOZD ali DO? Če bi to in še prepogosto sestankovanje med delovnim časom (tu mislim tudi na predlože ne-pripravljenosti sestanke), združili in eliminirali oz. zmanjšali, bi najbrž pokazali znatno boljši učinek gospodarjenja. To je prav gotovo naloga vseh ravnateljev in njihovih vodij, delovodij, kateri morajo končno tudi to zadevo resno obravnavati in eksaktno rešiti.

Železarni Ravne se kot delovni organizaciji ni treba bati, da je napačno zakoračila v nove samoupravne tokove, moramo pa na tej poti drug drugega pravočasno opozarjati na manjše stranpoti, ki so sicer vzporedno z vsakim razvojem vedno prisotne. Takšne moramo sproti usmerjati na glavno pot ter po njej skupaj naprej voziti. Samo tako bomo lahko poleg samoupravnega razvoja delovne organizacije istočasno poskrbeli za zadovoljiv ekonomski razvoj, ki pa je s prvim najtesneje povezan.

Milan Dobovišek, dipl. inž. met.,
podpredsednik poslovnega sveta
za metalurško proizvodnjo

ISKRE

V vseh radijskih hišah so ljudje, ki nič ne delajo — ampak to na vso moč.

Na polovico pošte, ki jo prejmejo radijske ustanove, se da odgovoriti samo z rameni.

Poznam radio, kjer delajo le dva dni v tednu — razdeljeno na pet dni.

Pekel je kraj, na katerem Angleži kuhajo, Italijani urejajo promet, Nemci pa delajo zabavne TV oddaje.

V iskanju resnice listamo po nekaterih časopisih tako dolgo, da pridemo do malih oglasov.



Profili

Za boljše delo v prihodnje

Februarska prekinitev dela v železarni je sprožila širšo politično in samoupravno akcijo analiziranja objektivnih in subjektivnih vzrokov in povodov, ki so do tega neljubega dogodka, ki nam vsekakor ne dela časti, pripeljali. Slo je za različne pristope z enotnim ciljem. Na pobudo predsednika skupnega odbora samoupravne delavske kontrole in pravobranilca občine Ravne na Koroškem so k temu pristopili tudi organi samoupravne delavske kontrole.

Kot prva faza so bili organizirani trije razgovori med predsednikom odbora in pravobranilcem ter predsedniki komisij sdk iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Na osnovi mnenj teh delavcev je bil nato izoblikovan predlog sklepov in stališč za skupni odbor delavske kontrole, ki je bil po 6. seji odbora posredovan v razpravo vsem komisijam v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

O ugotovitvah, navedenih v predlogu teh sklepov in stališč, so razen treh razpravljale vse ostale komisije. Na osnovi njihovih stališč je bil izoblikovan nov predlog sklepov za odbor. Ob tem je prišlo tudi do soočanja različnih pogledov o nekaterih vprašanjih, ki so se izoblikovali v oceni družbenopolitičnih organizacij na eni in oceni organov delavske kontrole na drugi strani. Politične organizacije so namreč vztrajale, da je treba politično situacijo in vzroke ter povode prekinitve dela čim bolj temeljito, vendar enotno, oceniti. Samo enoten pristop ter enotne ugotovitve in ukrepi lahko privedejo do ustreznih perspektivnih rešitev, ki bi preprečevale ponovitev podobnih situacij, kot je bila prekinitev dela, ko je stihija prevladala nad samoupravnim načinom reševanja problemov, in ko so v taki situaciji določene strukture lahko izsiljevale.

Odbor delavske kontrole je na 7. seji konec aprila po že omenjenih razpravi rezimiral mnenje organov delavske kontrole. Sprejel je nekatere sklepe, s katerimi je predlagal delavskemu svetu železarne sprejem ukrepov, s katerimi bi zagotovili odpravo nekaterih pomanjkljivosti pri uveljavljanju ustavne vloge tozodov in položaja delavcev ter zagotovili celovito in vsebinsko samoupravljanje in odločanje. Obenem je pozval komisije delavske kontrole v temeljnih organizacijah, naj pristopijo k temeljitosti oceni razmer v svoji sredini, sprejmejo konkretne sklepe z zadolžitvami, zlasti na področju uveljavljanja in uresničevanja družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v tozdu.

Odbor delavske kontrole je tako med drugim predlagal delavskemu svetu železarne, da ponovno prouči uresničevanje zakona o združenem delu, da ga dopolni in konkretizira. Poudariti mora nujnost ureditve dohodkovnih odnosov in instrumentov, ki bodo le-te v celoti zagotavljali, svobodno menjavo dela med tozdi in delovnimi skupnostmi in trenutno najbolj aktualno področje udeležbe tozodov pri skupnem prihodku in dohodku. Pomembno je čimprej vzpostaviti takšne dohodkovne odnose in sistem delitve dohodka ter čistega dohodka, da se bodo

v temeljni organizaciji oblikovala sredstva za osebne dohodke v neposredni odvisnosti od uspešnosti gospodarjenja tozdi in rezultatov dela delavca.

Odbor tudi predlaga delavskemu svetu, da insistira na celoviti organizaciji centra za razvoj samoupravljanja in informiranja in ustrezne strokovne administrativnotehnične svetovalne in druge pomoči samoupravnim organom, da bi dosegli učinkovit in zakonit proces samoupravnega odločanja in presegli vsakršno improvizacijo in nedoslednost. Izdelati bi morali celovite projekte obveščanja delavcev v temeljnih organizacijah ter obveščanje o dogajanjih v delovni organizaciji in sozdu, kot tudi v družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih, kjerkoli se združeno delo delegatsko uveljavlja.

Informiranje mora postati celovit obojestranski proces tudi v tem smislu, da večina delavcev sodeluje pri oblikovanju in nastajanju informacij skozi več faz sprejemanja in odločanja samoupravnih splošnih aktov in drugih odločitev, ne pa da je delavec v združenem delu samo enostransko informiran, na vsebino informacije pa ne more vplivati.

Postavljena je bila tudi zahteva, da je treba čimprej izdelati splošne akte, ki bodo urejali postopek in način osebnega izjavljanja na zbore delavcev, na referendumu in princip delovanja delovnih skupin ter akte, ki bodo zagotovili načrtnost in večjo kvaliteto v procesu samoupravnega odločanja. Posebno pa je v sklepih poudarjena naloga kratkoročnega in dolgoročnega dopolnilnega izobraževanja na družbenoekonomskem in družbenopolitičnem področju. V prvi fazi naj bi zagotovili usposabljanje vodij delovnih skupin in vodij zborov ter predsednikov samoupravnih organov in delegacij. Dodatno funkcionalno usposabljanje se načrtuje tudi za tajnice temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, ki so zadolžene tudi za administrativno tehnično delo za samoupravne organe. Tovrstno izobraževanje mora biti dosledno usmerjeno in planirano. Pri tem pa se moramo vsi delavci zavedati, da je naša pravica in dolžnost, če hočemo učinkovito samoupravljati in gospodariti z rezultati skupnega dela, da se sami izobražujemo, da tekoče spremljamo razvoj družbenih dogajanj in razvoj družbenopolitičnega ter družbenoekonomskega sistema.

Odbor je prav tako predlagal delavskemu svetu, da ponovno zadolži strokovne službe, da zagotovijo pravočasno in ažurno dostavo podatkov, ki so potrebni za tekoče gospodarjenje v TOZD, informacije o sredstvih, ki jih TOZD združujejo, o obveznostih ipd. Nadalje je predlagal, da je treba takoj zagotoviti javnost osebnih dohodkov in jih tudi na primeren način objavljati, da bi večina zaposlenih dobila pravo predstavlo o dohodkih določenih delavcev ali struktur delavcev, saj so sedanje predstave čisto zgrešene. Ob tem je treba nujno rešiti nekatera zaostala vprašanja s področja delitve OD ter sistema-

tično spremljati politiko ter po potrebi spremeniti splošne akte o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Odbor je še predlagal delavskemu svetu, da prouči delovanje nekaterih služb in da analizira delovanje delegatskega sistema, in koliko le-ta prispeva k uresničevanju ustavne vloge temeljnih organizacij.

Poleg predlogov, ki jih je naložil na delavski svet železarne, je sprejel še nekaj sklepov, s katerimi se je zadalil, da bo v bodoče analiziral pravilnost postopkov sprejemanja samoupravnih splošnih aktov, uresničevanje delegatskih odnosov v TOZD in navzven, analiziral problematiko v zvezi z razpisi in objavami delovnih mest in zakonitost teh postopkov, analiziral problematiko delovnih invalidov ter postopek reševanja te problematike.

Prav tako je odbor dal pobudo za izvršitev nadomestnih volitev za organe delavske kontrole v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Nekateri komisije štejejo samo tri člane, kar je sicer skladno z obstoječim statutom; zaradi tega bo potrebno spremeniti tudi statut. Minimalno število članov delavske kontrole bo v bodoče pet. Sicer pa je bilo ugotovljeno, da so potrebne nadomestne volitve tudi za delegate v neka-

tere druge organe. Zaradi reorganizacije je v nekaterih temeljnih organizacijah prišlo do večjih premikov delavcev ali skupin delavcev iz ene TOZD v drugo ali podobno. Zaradi tega delujejo nekateri delavski sveti v nepopolni sestavi ali pa je porušena struktura in zastopanost posameznih delov delovnega procesa. Ob nadomestnih volitvah, ki naj bi jih izvedli konec maja ali v začetku junija, pa je treba nekatere delegate tudi odpoklicati, saj so primeri, ko so posamezniki za delo v določenem organu dobili nezaupnico. Postopek odpoklica je analogen postopku izvolitve. Tudi zastopanost temeljnih organizacij in delovnih skupnosti v skupnih organih upravljanja je že delno vprašljiva.

Odbor samoupravne delavske kontrole je tako poskušal povzeti in predlagati rešitve za vsa najpomembnejša vprašanja, ki kakorkoli zavirajo samoupravni razvoj in uresničevanje ustavne vloge delavcev v združenem delu. Z vsemi temi in podobnimi ugotovitvami moramo doseči, da bo vsak delavec čutil, da je v prvi vrsti zaposlen v neki temeljni organizaciji, ki je osnovna ekonomska in samoupravna celica, da pa bo ob tem poznal tudi namen in zagovarjal smotrnost povezovanja v širše oblike združenega dela.

de-ja

Medsebojna delovna razmerja

(načela postopka ugotavljanja odgovornosti delavca za delovne obveznosti)

Odgovornost za delovne obveznosti je osebna in vzajemna. S to določbo je zakon posebej nedvoumno poudaril značaj združenega dela, v katerem je delavčeva odgovornost normirana tudi do drugih delavcev in do združenega dela nasploh. Vzajemno odgovornost delavcev za družbeno in ekonomsko smotrno uporabo družbenih sredstev nam je vsem prav tako naložila tudi ustava SFRJ. Zakon o združenem delu in zakon o delovnih razmerjih sta zatem podrobneje razčlenila le delovne obveznosti delavca, odgovornost za njihovo neizpolnjevanje ter naštetila tudi posledice, ki jih lahko delavec utrpel. Ker je odgovornost za kršitev delovnih obveznosti tudi medsebojna, pomeni da tako ustave kot tudi zakonske norme o obveznostih in odgovornosti podrobno uredimo sami v svojem samoupravnem splošnem aktu. Drugače v pogojih medsebojnega urejanja delovnih razmerij ne more biti.

Odgovornost za neizpolnjevanje delovnih obveznosti je pravna ali nepravna. Pravna odgovornost delavca nastopi vedno tedaj, ko po lastni krivdi ne izpolni katerekoli delovne obveznosti, določene s samoupravnim splošnim aktom o odgovornosti. Delavec je v načelu odgovoren le za lastna ravnanja, ki so bodisi storitev ali opustitev nekega dejanja. Za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti je nujno spoštovati številna načela postopka. Naj nekatera naštejemo:

1. Načelo vzajemnosti, ki pomeni, da so delavci odgovorni drug drugemu in da izrečeni disciplinski ukrep velja samo v temeljni organizaciji, v kateri je bil delavcu izrečen.

2. Načelo zakonitosti pomeni, da lahko disciplinski ukrep izreče le organ, ki je za to pooblaščen v samoupravnem splošnem aktu o odgovornosti. Nadalje pomeni načelo zakonitosti tudi dolžnost uvedbe disciplinskega postopka, takoj ko je pristojni organ ali oseba zvedel za kršitev. To načelo izključuje pravico osebne presoje o uместnosti uvedbe postopka, temveč »prisiljuje«. V nasprotnem primeru bi zaradi osebne presoje predlagatelj poleg načela zakonitosti bilo kršeno tudi načelo enakopravnosti delavcev v postopku. Zelo pomemben element zakonitosti je pravica izrekat le disciplinske ukrepe, ki so v samoupravnem splošnem aktu vnaprej predvideni. Le-ti pa morajo biti skladni z zakonom o delovnih razmerjih.

3. Načelo javnosti postopka zagotavlja udeležbo v postopku ne le udeležencem, temveč tudi drugim. Nadaljnja oblika javnosti je pravica in obveza nastagovati javnost rezultatov postopka — izrečeni ukrep.

4. Načelo ugotavljanja materialne resnice terja od vseh, ki sodelujejo in odločajo v disciplinskem postopku, da popolnoma in po resnici ugotovijo vsa dejstva, ki so predmet obravnave v postopku.

5. Načelo neposrednosti daje delavcu, kateremu je očitana kršitev delovne obveznosti, pravico navzočnosti in sodelovanja v vseh fazah postopka.

6. Načelo neodvisnosti organa za vodenje disciplinskega postopka in izrekanje disciplinskega ukrepa pomeni, da je pri odločanju samostojen in odgovoren delavec, ki so ga neposredno izvolili. Drugostopni organ za odločanje v disciplinskih zadevah je lahko zbor delavcev temeljne organizacije ali tudi njihov delavski svet, če tako določa samoupravni splošni akt. Disciplinska komisija je torej neodvisna in ni odgovorna delavskemu svetu.

7. Načelo krivdne odgovornosti pomeni, da delavec disciplinsko odgovarja le, če se v postopku ugotovi, da je kriv. Za kršitev, tudi neposredno ugotovljeno, vendar nedokazano, ni mogoče izreči ukrepa.

8. Načelo sodnega varstva pravice omogoča delavcu, da po dokončni odločitvi išče varstvo svojih pravic pri pristojnem sodišču združenega dela. Pravico sodnega varstva pa delavec lahko izrazi šele po dokončni odločitvi v temeljni organizaciji. Pri nas dokončno odloča v disciplinskih zadevah delavski svet kot drugostopni organ. S tem je uveljavljeno splošno načelo, da v postopku ugotavljanja odgovornosti in uveljavljanja pravice ni nadrejenosti organov.

9. Načelo hitrosti postopka (enostavnost in ekonomičnost) je po pomenu med najpomembnejšimi načeli, o katerih tu govorimo, vendar v naši železarni vsekakor na zadnjem mestu. Tako ni le moje mnenje, temveč je tega prepričanja kar večina odgovornih delavcev. Ali bo postopek hitre, enostaven, ekonomičen, nezapleten, učinkovit... je odvisno od cele vrste dejavnikov ter v prvi vrsti od spoštovanja in uporabe vseh načel za vodenje disciplinskega postopka. Le hitri postopek je tudi učinkovit, o tem ni dvoma. Pa pri nas? Razmislimo vsi.

kako vodimo postopek, pa bomo takoj ugotovili, da se njegova hitrost, enostavnost, ekonomičnost... začne že pri prijavi kršitve. Od prijave naprej pa je v postopku ključna oseba delavec, ki strokovno vodi predhodni postopek. Razmislimo tudi, ali nam štiri disciplinske komisije zagotavljajo hitrost, ekonomičnost, učinkovitost...! Glede tega so posebnega premisleka potrebni postopki komisije za metalurške temeljne organizacije.

Za pravno odgovornost smo že na začetku prispevka zapisali, da se za njeno izrekanje pravne sankcije: opomin, javni opomin, razporeditev na druga dela za omejen čas, denarna kazen, prenehanje delovnega razmerja — tudi s pogojno odložitvijo, vendar ne več kot za 12 mesecev. Pravna sankcija zadene delavca vedno takrat, kadar je kršil delovno obveznost, ki jo določa zakon ali skladno z zakonom samoupravni splošni akt.

Pomembna zakonita odgovornost je tudi odškodninska — materialna, kadar je delavec s kršitvijo povzročil še materialno škodo na delu ali v zvezi z delom. Če za disciplinsko odgovornost velja splošno načelo, da je delavec kriv za vsako kršitev, ko mu je krivda dokazana, velja za odškodninsko odgovornost zakonito načelo, da odgovorja, če je dejanje, ki ima za posledico materialno škodo, storil namerno ali iz velike malomarnosti. Kolikor vem, smo pri nas zoper delavce uveljavljali odškodninski zahtevek le v kazenskem, ne pa tudi v

disciplinskem postopku. Cemu samo tedaj?

Nepravna odgovornost delavca je v praksi vsekakor premalo uporabljena, čeprav sodim, da bi bila v pogojih socialističnega samoupravljanja in zlasti v pogojih medsebojnega urejanja pravic in obveznosti zelo primerna. V naši praksi je nepravna sankcija sicer velikokrat izrečena, vendar pretežno kot opozorilo delavca, ki vodi delovni proces. Manj se izreka kot moralno-politični ukrep samoupravnega organa, delovne skupine ali družbenopolitične organizacije. Nepravne sankcije pa seveda ni mogoče izreči za kršitev, za katero je v samoupravnem splošnem aktu predvidena pravna sankcija.

Nepravno sankcijo kot ukrep delavcu ali organu smo pri nas predvideli le za neizvrševanje samoupravljalne obveznosti. Posledice, ki lahko zadenejo delavca ali organ, so nezaupnica, odklopil in kot blažja oblika — tovarniška kritika. Pri nas sicer ni splošnega pojma, da bi se delavci izmikali izvrševanju svojih samoupravljalnih obveznosti, v posameznih primerih pa bi se vsekakor morali poslužiti nepravne sankcije.

V prispevku smo o posameznih kršitvah pisali le primeroma k posameznim načelom postopka; o načelih postopka pa s posebnim namenom, ker prav z njihovo (ne)uporabo vodimo komplicirane, dolge, neekonomične in zato neučinkovite disciplinske postopke.

Milan Zafošnik

Tehnične izboljšave

Ponovčar v jeklolivarni **Ferdo Mirkac** je izboljšal obzidavo ponove v strojni kaluparnici in v mini livarni. Zamenjal je ognje-vzdržno maso za obzidavo, ki je po novem sicer nekoliko dražja, vendar mnogo vzdržljivejša. Po novem se pri toni odlitega jekla prihrani pri stroških obzidave ponove 37,13 din v strojni kaluparnici in 31,43 din v mini livarni. Prihranek v prvem letu pa je znašal 152.193 dinarjev. Skupni odbor za gospodarjenje je avtorju dodelil prvo odškodnino 2.521,95 din.

Delovodja šibkotočnega vzdrževanja jeklarne in kovačnice **Alfonz Polajner** je pri montaži elektronskih žerjavnih tehnic pri 40-tonskih elektro obločnih pečeh prihranil del uvozne elektronske opreme. Namesto da bi oba žerjava popolnoma opremili, so rešili problem tako, da so s pomočjo dodatnega vezja oba žerjava opremili samo z eno elektrono in enim semaforjem. Prihranili so tudi napeljava za en semafor in napeljava s kabselske vleke do elektrone. Prihranek znaša 449.251 dinarjev in na tej osnovi je odbor nagradil avtorja z enkratno odškodnino 19.976,05 dinarjev. Enak način bodo uporabili še pri opremljanju žerjavov s tehnicami v jeklolivarni, za kar mu tudi pripada odškodnina, ko bo predel realiziran.

Konstruktor v TOZD priprava proizvodnje **Zvonko Kremljak**, vodja šibkega toka **Franc Rus** in vodja adjustaže valjarne **Viktor Pesjak** so rekonstruirali napravo za odrezovanje okroglih palic v adjustaži valjarne. Zahvaljujoč rekonstrukciji se je olajšalo delo pri odrezovanju, odrezovanje pa se je pocenilo za 69,74 dinarjev pri toni palic. V prvem letu uporabe izboljšave je bilo prihranjeno 292.908 dinarjev. Odbor je dodelil avtorjem prvo odškodnino 7.486,55 din, od katere se odšteje že izplačana akontacija 1.229,45 din. Pri delitvi so udeleženi Kremljak s 60, Rus s 25 in Pesjak s 15 odstotki.

Ključavničar v TOZD pnevmatični stroji **Jože Merc** je izboljšal

prilagobo št. 9 za kaljenje. Po starem so se štiti vezali z žico, kar je bilo zelo zamudno in nerodno. Dogajalo pa se je tudi, da je kakšna vez pri kaljenju odpadla in takšen štiti je bil neuporaben, ker ga je zvil. Po predlogu avtorja se štiti najprej stisne s posebnimi šablonami na zračni stiskalnici, nato pa se na vsako stran natakne ustrezna prstana, ki ostaneta na štitu do konca kaljenja. Izboljšava še ni v uporabi eno leto, zato je odbor dodelil avtorju akontacijo 1.000 dinarjev.

Delavca iz TOZD jeklovlek **Andrija Jug** in **Franc Rataj** sta v lužnici od zgraditve pa nekako do decembra 1976 opravila okrog 30 izboljšav, ki so pripomogle k boljšemu oziroma racionalnejšemu delu. Večina teh izboljšav je zelo umestnih in nujnih zaradi raznih pomanjkljivosti novo zgrajenega obrata, nekaj pa je problematičnih z ekološkega stališča. Odbor jima je za prizadevanje dodelil akontacijo vsakemu po 1.500 dinarjev, dokončno pa se ju bo nagradilo, ko se bo ugotovila odgovornost za razne pomanjkljivosti pri novo zgrajenem obratu in na tej osnovi ovrednotilo izboljšave obeh avtorjev.

Rezkalci na HRVS v TOZD stroji in deli **Mirko Mori**, **Marijan Diritiš**, **Boštjan Luter** in **Danijel Merkaš** so izboljšali tehnologijo obdelave zvarjenecv za stiskalnice. Z izboljšavo so skrajšali čase obdelave, prihranek pri posameznih tipih stiskalnic je naslednji:

DE 500 — 100.622,00 din

DE 315 — 45.395,56 din

DE 250 — 20.770,44 din

Pri enoletni proizvodnji stiskalnic je bilo prihranjenih 1.924.835 dinarjev. Odbor je avtorjem dodelil prvo odškodnino 20.436 dinarjev, delijo pa si jo na štiri enake dele. Odškodnina je določena na osnovi polovice prikazanega prihranka; odbor je tako odločil z utemeljitvijo, da se je produktivnost pri obdelavi zvarjenecv poleg dela avtorjev povečala še zaradi izboljšane organizacije dela.

Strugar pri karussel strožnici v TOZD stroji in deli **Jože Horvat** je racionaliziral mehansko obdelavo batov za stiskalnice. Odpravil je zarisovanje in rezkanje radiusa, ki se je po starem zarisoval na risalni mizi, rezkal pa na HRVS.

Po novem se operaciji opravi že kar na karussel strožnici, utor se najprej zariše, nato pa s pripravo, ki jo je avtor priredil tej operaciji, vrezka radius. Čas, potreben za to delo, je tako kratek, da so ga pri predpisovanju tehnološkega postopka zanemarili in je po novem vključen v operacijo strožnja na karussel strožnici. Ker izboljšava še ni eno leto v uporabi, je odbor dodelil avtorju akontacijo 500 dinarjev.

Vodja obdelovalnice I v TOZD stroji in deli **Jože Osenjak** je racionaliziral tehnologijo obdelave valjev nač. št. 100-714. Operacijo vrtnja in rezanja navojev na čelnih valja je prenesel s HRVS na rezkalni stroj, kjer se izdelujejo utori za zagozde. Operaciji se vršita sočasno, za realizacijo izboljšave pa je izdelal pripravo, ki služi za vrtnje lukenj in rezanje navojev. S tem se je izdelava enega valja pocenila za 858,72 dinarjev, v prvem letu uporabe izboljšave pa je bil prihranek 311.782 dinarjev. Odbor mu je dodelil prvo odškodnino 9.735,65 dinarjev, od katere se mu odšteje že izplačana akontacija 3.716,85 din.

Delovodja končne kontrole **Zvonko Škegro** in delovodja orodjarne **Maks Haber** sta izdelala napravo za vtiskavanje oznak na cilindre pnevmatičnih kladiv. Po starem so se oznake gravirale na

gravirnem stroju v orodjarni, vti-skavanje pa je cenejše za 37,87 dinarjev pri kladivu. V prvem letu uporabe je bilo prihranjeno 26.509 dinarjev in na tej osnovi je odbor nagradil avtorja s prvo odškodnino 2.520,70 dinarjev, delita pa si jo na polovico.

Delavca iz TOZD rezalno orodje **Jože Lapuh** in **Jože Mešel** sta izboljšala kaljenje okroglih pil in v prvem letu uporabe prihranila 183.991 dinarjev. Odbor jima je dodelil prvo odškodnino 11.359,65 dinarjev, od katere se odšteje že izplačana akontacija 7.237,15 dinarjev. Pri delitvi sta udeležena Lapuh z 80 in Mešel z 20 odstotki.

Planer v TOZD priprava proizvodnje **Vladimir Štampah** je odpravil podaljške pri podpornih valjih in tako znižal stroške pri enem valju za 47,22 dinarjev. V prvem letu uporabe izboljšave je bilo prihranjeno 29.134 dinarjev in na tej osnovi mu je odbor dodelil prvo odškodnino 1.706,75 dinarjev, od katere se odšteje 1000 din že izplačane akontacije.

Delavca v TOZD stroji in deli **Vinko Hroval** in **Jože Rezar** sta izdelala pripravo za zarisovanje utorov na hladnih valjih. Z uporabo priprave odpade zarisovanje valjev na risalni mizi in transportiranje z žerjavom, zarisovanje enega valja pa je po novem cenejše za 133,93 dinarjev. V prvem letu uporabe priprave je bilo prihranjeno 67.902 dinarjev.

Odbor je avtorjema dodelil prvo odškodnino 5.802,55 dinarjev, od nje pa se odšteje že izplačana akontacija 2000 dinarjev. Pri delitvi sta udeležena Hroval s 75 in Rezar s 25 odstotki.

K. F.

Vrtanje z vrtnimi vozovi — lafetami

(razvoj v svetu in železarni Ravne)

Naloga vrtnalnih tehnik je ugotoviti naravne rezerve rud, premoga, nafte itn. ter jih tudi pridobivati — eksploatirati. Za to imamo razvite različne metode, ki so odvisne od osnovnih geoloških, mineraloških in montangeoloških pogojev. Namen je, da najdemo rešitev z mehanizacijo za vsako konkretno situacijo. Vodeči svetovni proizvajalci opreme za vrtnje so počasi reševali probleme, ki so se pojavljali pri tehnologiji in izdelavi te opreme. Tako je bila najprej izpopolnjena hitrost neto vrtnja, ki se pa še vedno z razvojem vrtnega orodja izpopolnjuje. Še počasneje so se reševale druge komponente, ki vplivajo na bruto hitrost vrtnja.

No, s tem pa ni rečeno, da mora tudi železarna Ravne razvijati s takim tempom, ker je ta tehnika sedaj visoko razvita. Tako imamo za klasični vrtni stroj — lafeto, kot je trenutno na žalost še vedno naša, naslednje podatke:

za prestavljanje in postavljanje garniture v delovni položaj, za manipuliranje s cevmi in še za druga dela okoli garniture in vrtnice (vzdrževanje in obdelava brez težjih okvar) porabimo okoli 50 % celotnega delovnega časa in za neto vrtnje še drugih 50 %.

Od prvotnih konstrukcij pred okoli 35 leti so se običajni vrtni

stroji bolj počasi razvijali v primerjavi z vrtnimi priborom, ki se je razvijal hitreje.

Za vrtnimi stroji z ročnim pomikom so prišli vrtni stroji z višjim pomikom, kjer je stroj dobil določen pomik v odvisnosti od števila obratov. Naprej so se osvajali: galova veriga, cilindri na zrak, frikcijska sklopka in hidravlika kot načini za pomik. Seveda so nekateri sistemi zastareli in odpadli, boljši pa se še naprej razvijajo.

Namen vgradnje take naprave je predvsem vsestranska racionalizacija in večja produktivnost vrtnja v celoti. Tudi strojno premikanje stroja (vitelji, gosence) odigra pri tem ogromno vlogo.

Osnovna ideja tega je zmanjšati do minimuma neproduktivni čas, eliminiranje (kolikor je največ mogoče) fizičnega dela, kot tudi to, da z vrtnim strojem dela samo en delavec.

Velika pozornost je posvečena tudi delitvi dela, urejenosti delovnega mesta in okolice. Odpravljanje, zaščita pred hrupom, je v številnih deželah obvezno in tudi to prispeva k boljši produktivnosti in zdravju delavca.

Poglejmo nekaj primerov, za katere je ugotovljeno, da so slabi oz. je delo s tako opremo neracio-



Tako so čestitali vse majske praznike pevci »Fužinarja«

nalno. Vzporedno bom nanizal modernejšie rešitve.

1. Navijanje in odvijanje vrtalnih cevi je fizično težko delo. To se lahko dela s strojem.

2. Namesto stolpa je uvedena lafeta, katere postavljanje je mnogo lažje in hitrejšie.

3. Dolžina pomika je sedaj tri in več metrov, prej dosti manj.

4. Konstruirana je posebna naprava za podajanje-nastavljanje cevi. To delo je polavtomatično ali popolnoma avtomatično.

5. Stroj brez hidravlike je slab. Uporaba hidravlike za različne funkcije in manipuliranje je zelo ugodna.

6. Stroj mora biti enostaven za transport in mobilan oz. samohoden.

7. S strojem se mora vrtati v vseh smereh.

8. Glavni pogon je lahko na stisnjeni zrak, električno energijo in z eksplozijskim motorjem.

9. Fiksiranje lafete — stabilizacija je bila posebno na dnevnih kopih slabo izvedena; sedaj so že konstruirane solidne izvedbe. Če to ni solidno, se smer vrtnice stalno spreminja v času vrtnja. Nastopajo ogromna trenja, vibracije, ekspanzijske sile, tlačne, upogibne in torzijske sile.

Posledica tega je slab učinek in uničevanje pribora.

Novejša pridobitev je, da se vključijo stabilizatorji med cevi, na kroni in tudi na globinskem kladivu. S tem dosežemo še bolj idealno smer vrtnice, to pa pomeni čim manjše odstopanje od začetne vizure na vrtalnem vozu. Z vsem tem dosežemo, da je lafeta stabilna, da se ne premika med vrtnjem, kar je izredno važno za dober učinek, kot smo že omenili.

10. Konstrukcija glede upravljanja bi morala biti taka, da praktično ni mogoče napačno ravnati s strojem.

Po vsem povedanem lahko vidimo, da na naših vrtalnih strojih manjka še zelo veliko.

V Jugoslaviji imamo v uporabi zelo veliko različnih tipov uvoženih vrtalnih vozov, od klasičnih do najbolj modernih. Zato je toliko bolj razumljivo, da so zahteve jugoslovanskega tržišča po modernem, produktivnem in tako tudi po racionalnem izdelku do jugoslovanskega proizvajalca drastične. Kljub temu se proizvajalec te tehnike iz nerazumljivih vzrokov ne ozira na zahteve tržišča in ga prisiljuje k zaostajanju na pod-

ročju tehnologije vrtnja (ker večina ne more uvažati). To pa je, kot vemo, v nasprotju z resolucijo ZIS, ki pravi: »Pospeševati moramo razvoj dejavnosti, ki imajo pomen za celoten razvoj države.«

V praksi se zahtevajo v glavnem naslednje kvalitete:

1. povečati hitrost vrtnja,
2. strojno premikanje vrtalnega voza na vseh terenih,
3. hidravlična armatura,
4. gosenično vozje — ne v celoti.

Z uvedbo vsega naštetega bo ekonomski učinek večji, prav tako tudi ostali učinki nasproti klasičnemu oziroma običajnemu in sedanemu načinu. Vsako zmanjšanje delovnega procesa — časa, posebno še na tem področju, pomeni lahko veliko pridobitev pri drugih fazah dela, za katere še ni drugačne, boljše rešitve, ali pa celo zavira celoten cikel dela še samo faza vrtnja. Veliko se pridobi s tem, ker je vrtalec manj časa izpostavljen težkemu delu in drugim naporom. Glede na ergonomijo dela spadajo v kategorijo težkih, umazanih in nevarnih del. Kako lahko dosežemo omenjene kvalitete?

Varianta »A«

Ad 1 je možno doseči na več načinov. Za nas najbolj racionalen bi bil ta, da obdržimo globinsko vrtalno kladivo in izpolnimo pogoje Ad 2, Ad 3 in Ad 4. S tem bi že povečali bruto hitrost vrtnja za prek 25 %.

Ta napredek je v celoti odvisen od proizvajalca vrtalne tehnike, kolikor proizvaja samo to, brez kompresorjev. Zato bi morali sodelovati s proizvajalcem kompresorjev in zahtevati kompresorje z desetimi in več bari. S tem bi namreč povečali neto hitrost vrtnja za več kot dvakrat.

S konstruiranim vrtalnim vozom po prejšnjih zahtevah bi dosegli bruto hitrost vrtnja nekaj manj kot $3 \times$ večjo, tj. za okoli 250 %. Konkretizirajmo to:

z globinskim vrtalnim kladivom tipa RK-15-SGV-73 dosežemo bruto hitrost vrtnja v normalnih pogojih, v sedimentu 5,5 m/h, torej: $5,5 \times 250 = 13,65$ m/h. Velja tudi pripomniti, da hrup globinskega kladiva ne ogroža delovnega in bivalnega okolja in še drugih lastnosti, ki jih ima ta način vrtnja v primerjavi z zunanjim lafetnim kladivom.

To je po mojem mišljenju najbolj realna, najhitrejšie izvedljiva in najcenejša varianta. Če realiziramo vse, razen kompresorja z desetimi bari, smo že dosegli del moderne tehnologije vrtnja in velik napredek.

Varianta »B«

Drug način, s katerim bi dosegli večjo hitrost neto vrtnja, je možen s konstrukcijo novega zunanjega vrtalnega kladiva mase okoli 100 kg. Seveda je potrebno pri vsaki varianti izpolniti pogoje Ad 2 in Ad 3. Ta izpopolnitev nam vsekakor zelo zelo skrajša čas bruto vrtnja na enoto. Pri konstruiranju omenjenega vrtalnega kladiva pa se je že treba odločiti za enega od dveh projektov: vrtalno kladivo na pogon s stisnjenim zrakom in vrtalno kladivo na hidravlični pogon.

Pri enem in drugem projektu smo odvisni od uvoza vrtalnih drog in kron, kar je zelo neugodno.

Da bi proizvajali te izdelke v Jugoslaviji, ni verjetno, ker do sedaj še nihče ni poskušal izdelovati visoko legiranega votlega jekla za monoblok svedre. Teh se porabi mnogo mnogo več (10 krat), v primerjavi z omenjenimi drogovi. Zahtevnost izdelave teh pa je tudi večja.

Če se odločimo za zunanje vrtalno kladivo, gledano dolgoročno, potem bi se morali za kladivo na hidravlični pogon.

Čeravno danes ta stvar še ni poceni, pa vendar bo iz dneva v dan bolj dostopna tudi državam v razvoju in nerazvitim.

Tudi pri nas moramo računati na tržišče, ki prevladuje in kakšna sredstva lahko tržišče investira v mehanizacijo. Malo je takih, ki si lahko privoščijo že danes najbolj moderno tovrstno mehanizacijo in bi torej sledile premajhne serije.

Hitrosti neto vrtnja teh kladiv so zelo velike, 15 m/h in več, poraba komprimiranega zraka pa je tudi velika, 18 m³/min (6 bar). Torej zahteva ta varianta tudi nov kompresor, ki je še dražji od zahteve prve variante. Hidravlično kladivo potrebuje hidravlični agregat in še nekaj drugih stvari. Iz tega lahko vidimo, da je prva varianta za sedaj najbolj realna, časovno najhitrejšie izvedljiva in najcenejša. Sigurno smo lahko zadovoljni, če uresničimo po tej va-

rianti v prvi fazi vse, razen kompresorja.

Prizadevati bi si morali, da bi to zares v najkrajšem času uresničili. Vedeti moramo, da je in bo dela s človeškimi rokami vedno manj.

Dalje pomeni vse to mnogo manj negotovosti, nejevolje in manj napora za enako delo nasproti običajni opremi za uporabnika. Pomeni hitrejšie gradnjo cest, vodovodov, stanovanj, železnic, proizvodnjo cementa, raznih drugih rudnin itd.

Zelje po napredku so preskromne v tej zadevi pri nas. Moral bi biti ta razvoj bolj hiter in dinamičen, pretok idej ter informacij je dovolj velik. Moderna tehnologija vrtnja — mehanizacije, je torej v svetu zelo razvita. Predstavlja veliko olajšanje za vse delavce, kot tudi sposobnost, da se ustvari prihranek delovnega časa na enoto proizvoda.

Avgust Knez, dipl. inž.

PERIANDROS

Vaja je vse.

Prenaglica je nevarna.

Naslade so minljive, vrline neumrljive.

Do prijateljev bodi enak v sreči in nesreči!

Ne izdajaj skrivnosti!

TALES

Misli na prijatelje, pa naj so navzoči ali ne!

Ne lišpaj si zunanosti, lep bo di po delih!

Ne odobravalj očetovih grehov!

Teško je sam sebe spoznati.

Brezdelnost je muka.

Neizobraženost je breme.

Drži se mere!

Ne zaupaj vsem!

TALESA SO VPRAŠALI:

Kaj je najstarejše? Svet: zakaj delo boga je.

Kaj je največje? Prostor: zakaj ta vse zaobjemlje.

Kaj je najmodrejšie? Čas: zakaj ta spravi vse na dan.

Kaj je najhitrejšie? Duh: zakaj ta preleti vse daljave.

Kaj je najmočnejše? Nujnost: zakaj ta vse obvladuje.



Bodoči drevored

Lista prispevkov

uporabnikov k stroškom zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov

Uporabniki zdravstvenega varstva prispevajo k stroškom za naslednje zdravstvene storitve, zdravila in pripomočke naslednje zneske:

1. za prvi kurativni pregled v splošnih in obratnih ambulantah ter dispanzerjih v zvezi s posameznim primerom zdravljenja	20 din
2. za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev	60 din
3. za zobozdravstvene storitve ter pripomočke, in sicer	
— za prvi pregled pri stomatologu-specialistu	20 din
— za vsako zalivko	20 din
— za polno kovinsko prevleko	150 din
— za vse druge prevleke	180 din
— za inlay, nazidek	100 din
— za vsako krono (z zatičkom)	220 din
— za vsak člen v mostovni konstrukciji	100 din
— za vsako nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ali kron, oddelitev vmesnega člena ali gredi	35 din
— za začasno prevleko ali člen v začasnem mostičku	45 din
— za gred, opornico ali jahač	120 din
— za vsako totalno protezo	320 din
— za vsako parcialno protezo	400 din
— za vsako bazo kovinske proteze, dodatno k parcialni protezi	350 din
— za vsako začasno protezo	300 din
— za vsako reparaturo, prilagoditev stare proteze, podložitev ali reokluzijo	50 din
4. za vsak prvi pregled pri zdravniku-specialistu z napotnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpisana	50 din
5. za vsak rgt. posnetek, tudi zob (za največ 6 posnetkov pri snemanju) v ambulantah in dispanzerjih	5 din
6. za prvi prevoz z reševalnimi vozili in posebnimi prevoznimi sredstvi, ki ga potrdi zdravnik v zvezi s posameznim primerom zdravljenja	60 din
7. za zdravilo, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept	15 din
8. za kontracepcijska sredstva, ki se nudijo uporabnikom v ambulantah in dispanzerjih	100 din
9. za proteze, ortotične pripomočke, pripomočke, aparat za ekstenzije in prosto stoječi posteljni trapez	150 din
10. za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in navleke za krp po amputaciji	150 din
11. za ortopedske čevlje	300 din
12. za kilni pas	150 din
13. za bergle	30 din
14. za aparat za omogočanje glasnega govora	200 din
15. za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, specialnih zavodih, institutih ter naravnih zdraviliščih, pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni oziroma pri večkratni oskrbi za največ 30 dni v koledarskem letu — dnevno	30 din
16. za očala	40 din
17. za kontaktna stekla	90 din
18. za očesno protezo	100 din
19. za ojačevalni slušni aparat	150 din

PARTICIPACIJE SO V CELOTI OPROŠČENI

- predšolski ter šoloobvezni otroci;
- šolska mladina v srednjem usmerjenem izobraževanju ter redni študentje;
- borci NOB pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943, vojaški invalidi, imetniki partizanske spomenice 1941, borci španske revolucionarne vojne 1936—1939, narodni heroji, odlikovanci z redom Karađorđeve zvezde z meči, z redom Belelega orla z meči in zlato medaljo Obilica, borci za severno mejo v letih 1918 in 1919 ter slovenski vojni dobrovoljci iz vojn 1912 in 1918;
- uživalci stalnih družbenih denarnih pomoči ter njihovi ožji družinski člani, ki jih preživljajo;
- upokojenci z varstvenim dodatkom in njihovi ožji družinski člani, ki jih preživljajo;
- občani, ki se zaradi prirojenih telesnih nepravilnosti ali trajne duševne bolezni ali drugega obolenja niso mogli usposobiti za delo in delovni invalidi, pri katerih je po posebnih predpisih ugotovljena najmanj 80% telesna okvara;
- kmetje, ki jim pristojni organ odpiše davčno obveznost in jih zdravstvena skupnost oprosti prispevka za zdravstveno varstvo;
- začasno nezaposlene osebe, prijavljene pri skupnosti za zaposlovanje in njihovi nepreskrbljeni ožji družinski člani, ki jih preživljajo;
- občani, za katere občinska zdravstvena skupnost ugotovi, da ne morejo prispevati k stroškom zdravstvenega varstva;
- za nesreče neposredno na delovnem mestu in obolenja za poklicno boleznijo.

DELNO OPROŠČENI (LE ZA NEKATERE OBLIKE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA)

- ženske med nosečnostjo, porodom ter materinstvom do dokončane 6. meseca otrokove starosti in v zvezi s kontracepcijo, kadar uveljavljajo pravico iz 6. člena samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz enotnega programa v SR Sloveniji, in sicer za:
- kurativne preglede v dispanzerjih za žene;
- borci NOB, ki imajo čas udeležbe v vojni ali čas aktivnega in organiziranega dela NOB priznan v dvojnem trajanju najmanj od 1. 1. 1945 do 15. 5. 1945 za:
- zdravila ob prevzemu v lekarni na recept;
- kurativne zdravniške preglede v dispanzerjih za borce ali splošnih ambulantah;
- zdraviliško zdravljenje;
- občani, kadar zbolijo ter se zdravijo za katero izmed nalezljivih bolezni v smislu 3. člena tega sporazuma, in sicer za:
- posebne prevoze, ki se zahtevajo po predpisih o zatiranju nalezljivih bolezni;
- občani, kadar zbolijo in se zdravijo zaradi rakastih bolezni, sladkorne bolezni, mišičnih in živčno-mišičnih bolezni ter duševnih bolezni v smislu 7. in 8. člena tega sporazuma, in sicer za:
- prevoze z reševalnimi vozili, ki jih odobri zdravnik;
- občani, ki so stari nad 70 let, za:
- zdravila ob prevzemu v lekarni na recept;
- prve kurativne preglede v splošnih ambulantah in dispanzerjih.

UGOTAVLJANJE PRAVICE DO OPROSTITVE PRISPEVKOV UPORABNIKOV

- Oprostitev doplačila uporabnikov (participacije) se ugotavlja na naslednji način:
- za predšolske in šoloobvezne otroke na podlagi rojstnih podatkov iz zdravstvene knjižice,
 - za mladino v srednjem usmerjenem izobraževanju ter redne študente s potrditvijo o šolanju ali s potrditvijo statusa učenca oziroma rednega študenta v zdravstveni izkaznici. Ta status v zdravstveni izkaznici overja tajništvo šole, akademije, višjih in visokih šol ob vpisu v šolsko leto oziroma v posamezen semester. Za učence v srednjem usmerjenem izobraževanju, ki so v delovnem razmerju v temeljni ali drugi organizaciji oziroma delovni skupnosti, potrdi status v zdravstveni izkaznici ta organizacija oziroma skupnost. Učencem v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih potrdijo njihov status v zdravstveni izkaznici strokovne službe zdravstvene skupnosti.
 - za udeležence NOB (priznana doba v dvojnem trajanju) in druge, ki so njeni izenačeni, velja za oprostitev potrdilo krajevne ali občinske organizacije zveze borcev ali drugo ustrezno dokazilo, iz katerega je razviden njihov

status. Namesto navedenega načina izkaza statusa borca zadošča tudi zaznamka: »Udeleženec NOB od ...«, ki ga je uradno potrdila temeljna ali druga organizacija združenega dela oziroma krajevna ali občinska organizacija zveze borcev ali pristojni upravni organ.

— Za uživalce stalnih denarnih družbenih pomoči in upokojence z varstvenim dodatkom na podlagi odrezka poštne nakaznice oziroma zaznamka v zdravstveni izkaznici: »v celoti oproščen participacije«, ki ga vpiše strokovna služba zdravstvene skupnosti.

— Za časno nezaposlene občane služi kot dokazilo potrditev pristojne skupnosti za zaposlovanje v zdravstveni izkaznici, da so prijavljeni pri ustrezni skupnosti za zaposlovanje.

— Za delovne invalide z ugotovljeno najmanj 70-odstotno telesno okvaro in za druge občane, ki se zaradi bolezni niso mogli usposobiti za delo, vpiše strokovna služba zdravstvene skupnosti v njihovo izkaznico: »v celoti oproščen participacije«. V ta namen občani predložijo strokovni službi ustrezna dokazila o svojem statusu.

— Za druge občane, ki jih občinska zdravstvena skupnost oprosti plačila participacije, njena strokovna služba to ustrezno označi v njihovi zdravstveni izkaznici.

— Za kmete, ki so oproščeni plačila davčnih obveznosti, strokovna služba zdravstvene skupnosti vpiše zaznamka v zdravstveno izkaznico: »oproščen participacije za čas ...«, in to praviloma na podlagi odločbe pristojnega občinskega upravnega organa.

DELNE OPROSTITVE PLAČILA PARTICIPACIJE v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva ugotavljamo na podlagi podatkov o rojstvu za starejše občane, o statusu borca po 9. 9. 1943, leta na način, ki je določen v prejšnji točki tega navodila, in na podlagi postavljene diagnoze ali zdravstvenega stanja.

Overitve oprostitev v zdravstveni izkaznici se vnesejo v poglavje »Podatki o zdravilju zavarovane osebe ...«.

Občani, ki morajo imeti v zdravstvenih izkaznicah potrjene in overjene oznake o oprostitvah plačila participacije, si to uredijo pri pristojnih organih NAJPOZNEJE DO 1. IX. 1978. LETA. Do tega roka zadošča njihova izjava ali kakršenkoli drug dokaz, da imajo status, po katerem so oproščeni plačila participacije.

Vsi občani, ki po tem roku ne bodo imeli ustreznih oznak v zdravstvenih knjižah ali statusa, ki jim omogoča oprostitev participacije, kot je določena s samoupravnimi sporazumi o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, ne bodo oproščeni plačila participacije.

Navodilo je izdala zdravstvena skupnost SRS.

Letos skromno z dotacijami

S seje odbora za kadre in splošne zadeve

Na zadnji seji meseca maja je odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu železarne Ravne odločil o razdelitvi sredstev skupne porabe po zaključnem računu za leto 1977, ki so namenjena za potrebe samoupravnih organov, dotacij društvom in za nekatere druge potrebe. Skupna vsota za kritje vseh teh zahtev, ki jo je odobrila delavska svet po pooblastilu zborov delavcev, je 96 milijonov Sdin. Od tega je odbor namenil za direktno potrebo samoupravnih organov 20 milijonov S din. V preteklem letu je bila ta vsota za nekaj milijonov dinarjev višja. Tu gre zlasti za sredstva za izvedbo volitev in referendumov, ki so v letošnjem letu postali že zelo običajni, skoraj na dva meseca eden. Iz teh sredstev se nabavljajo tudi nekatere knjige družboslovne smeri in druge, s katerimi izpopolnjujemo vrzel v marksističnem in družbenopolitičnem ekonomskem izobraževanju nasploh. Sicer pa večino knjig podarimo funkcionarjem političnih organizacij in samoupravnih organov, delno tudi članom kot priznanje za opravljeno delo v pretekli mandati dobi ipd. Ta sredstva se lahko porabijo tudi za nekatere druge namene, za tiste, kjer določenih stroškov enostavno ni mogoče knjižiti na katerokoli drugo postavko iz skupne porabe niti ne gre v breme materialnih stroškov ali propagande oziroma reprezentance.

Odbor je namenil vsoto 3,5 milijonov S din za organiziranje noveletne proslave oziroma obdaritev otrok ob novem letu. Ta sredstva združujemo v krajevni skupnosti. Z njimi razpolaga organizacijski odbor za izvedbo proslave dedka Mrza. Ob tem pa je bilo dogovorjeno, da se sredstva nakažejo šele takrat, ko bodo organizatorji dostavili program izvedbe in trošenja sredstev. Pri tem bi bilo zanimivo vedeti, koliko prispevajo druge delovne organizacije in ostale institucije.

Za vsakoletno enkratno obdaritev naših delavcev, ki so na odsluženju roka v JLA, so namenjeni 4 milijoni S din, 5 milijonov S din pa za manjše kulturne akcije, ki bodo izvedene po posebnem programu. Zahteva je bila sicer za 18 milijonov S din, vendar je bila vsota občutno zmanjšana, podobno kot vse druge postavke, za približno 50 odstotkov. Sicer so sredstva za kulturne akcije izredno nizka, kljub temu pa se da tudi z omejenimi sredstvi marsikaj doseči, če z njimi racionalno gospodarimo in posamezne kulturne prireditve organiziramo skupaj s sindikatom, ki ima tudi posebna namenska sredstva, zlasti pa še s kulturno skupnostjo oziroma zvezo kulturnih organizacij. Poleg tega pa združujemo del sredstev še na nivoju Slovenskih železarov.

Za brezplačno letovanje delavcev v počitniškem domu v Portorožu je odbor namenil 15 milijonov S din. Za to vsoto lahko brezplačno letuje okrog

180 delavcev. Ob tem je razpravljal tudi o osnutku kriterijev za izračun pogojev brezplačnega letovanja delavcev, ki jih je izdelala posebna strokovna komisija. Ti kriteriji imajo vse bistvene socialne faktorje. Izdelan je že poskusni izračun. Podatki se vodijo prek računalnika. V bodoče naj bi, kolikor bo predlagani način veljal, veljali kriteriji, po katerih bi vsak izmed zaposlenih v 30 letih vsaj enkrat pridobil pogoje za brezplačno letovanje. Ob tem je seveda treba računati tudi z razpoložljivimi sredstvi za financiranje tovrstnega letovanja. Če sredstev ne bo, letovanja pač ne bomo mogli izvesti. O merilih za izračun pogojev za brezplačno letovanje delavcev pa poteka širša razprava po izvršnih odborih osnovnih organizacij sindikata.

Vsoto 3 milijone S din je odbor namenil za rekreativno zdravljenje 30-letnih jubilarov, ki ga že nekaj let organiziramo v rekreacijskem centru v Poreču. Letos se bo tega načina rekreativnega oddiha udeležilo okrog 45 starejših zaslužnih delavcev. Način financiranja je sicer sporen, saj bi določena sredstva delno ali v celoti morala kriti zdravstvena skupnost, čeprav trenutno prevladuje mnenje, da morajo obstajati za to namenska sredstva iz sklada skupne porabe.

V letošnjem letu je na Ravnah predvideno srečanje borcev Slovenskih železarov. Dogovorjeno je, da krije stroške srečanja organizator. V preteklih letih so bile to ostale železarne sozda. Po okvirnem predračunu aktivna ZB železarne potrebujejo za izvedbo manifestacije 22,5 milijona S din, ki bi jih praviloma morali zagotoviti iz sredstev skupne porabe. Kot že rečeno, pa so ta sredstva zelo skromna. Zaradi tega je odbor pri razrezu namenil za srečanje 15,5 milijona S din, za manjkajoča sredstva 7 milijonov S din pa je predlagal, da se krijejo iz sredstev ekonomske propagande, kar je objektivno opravičljivo, saj gre poleg politične tudi za propagandno manifestacijo.

V preteklih letih je odbor za dotacije društvom, posameznikom in nekaterim organizacijam razpogajal s prek 30 milijoni S din, v letošnjem letu pa samo z 10 milijoni S din. Če pa k temu pristojimo tudi vsoto, namenjeno za srečanje ZB sozda, kar dejansko tudi je dotacija, pomeni skupno 25,5 milijonov S din. V dani situaciji je imel odbor zelo mučno nalogo, ko je obravnaval številne vloge društev za finančno pomoč. Skupno je podelil okrog 5 milijonov S din, torej polovico, ostalek pa namenil za dotacije v drugem polletju. Zavrtnje se bile mnoge prošnje, za nekatere pa je bilo sugerirano, naj poskušajo strokovne službe najti neki drug primeren način pomoči, kolikor je možen in zakonit.

(Nadaljevanje na strani 18)

ŠTEFAN KRAJČER

Dragi Štefan!

Pravijo, da je maj najlepši mesec v letu, toda tvoji najbližji ga bodo imeli zapisanega kot žalostnega, saj jim je vzel sina, vzornega očeta in moža, nam jeklarjem pa enega najbolj marljivih sodelavcev. Svojo življenjsko pot si končal mnogo prezgodaj, kratkotrajna, vendar težka bolezen ti ni pustila graditi življenjskih ciljev, ki si si jih zastavil.

Skromnega in dobrega, kakršnega smo te poznali, te je napravilo življenje, ki ti je v zgodnji mladosti vzelo očeta, tako da si moral že pri sedmih letih na »pavre« in potem v mežiški rudnik. Na koncu si 15 let z nami topil jeklo.



Nobeno od teh del ni bilo lahko, vendar zate nobeno pretežko. Zastonj se bomo ozirali v zgornji del hale, kjer je bil žerjav in vedno dobrotljivi obraz Stefana. Življenje je kot neskončna veriga. Če je le en člen slab, se veriga pretrga, in če srce obstane, je življenje končano.

Težko se poslavljamo od tebe, vendar te bomo ohranili v trajnem spominu. Zeni, otrokoma, in drugim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

STANKO POTOČNIK

Dragi Stanko!

Ko stojimo pred tvojim grobom potrpi in žalostni in se za vedno poslavljamo od tebe, se spominjamo tvoje življenjske poti. Bil si eden tistih redkih, ki jim usoda že od rojstva ni bila naklonjena. Tvoji starši niso živeli v izobilju, tako da si občutil že v rani mladosti vse bridkosti življenja. Na

(Nadaljevanje s 17. strani)

Dejstvo, da smo v letu 1978 ob relativno ugodnih poslovnih rezultatih, namenili za dotacije samo 10 milijonov S din, je pravzaprav zelo boleče. Nekateri se sprašujejo, kakšna je naša miselnost, ko znamo na neprimeren in aroganten način izsiliti in potrošiti prek milijarde in pol za osebno porabo, nihče pa si ne prizadeva, da bi zagotovili tudi sredstva, s katerimi bi vsaj minimalno podprli delovanje nekaterih humanitarnih in drugih družbeno koristnih organizacij in ustanov.

deja



Prevaljah si si ustvaril družino in osnovne življenjske pogoje. Našel si zvesto in vzorno družico ter pomagal vzgojiti dva otroka.

Zelo mlad si se zaposlil v železarni, ki si ji bil zvest vse do dneva, ko te je kruta usoda odtrgala iz naše sredine. Bil si vzoren delavec in iskren tovariš do sodelavcev, zato je tvoja prezgodnja smrt v naši sredini boleče odjeknila, zato je ob tem slovesu izguba toliko večja in toliko bolj boleča.

Ko se poslavljamo od tebe, dragi Stanko, nimamo primernih besed, s katerimi si se lahko oddolžili tvojim dobrim dejanjem, zato ti obljubljam, da te bomo ohranili v najlepšem spominu.

V imenu kolektiva orodjarne in v imenu osnovne organizacije sindikata strojev in delov izrekam tvoji družini iskreno sožalje.

Naj ti bo lahka koroška zemlja!

ZAHVALA

Vsem sodelavcem TOZD jeklovlek se iskreno zahvaljujem za lepo darilo in izkazano pozornost ob odhodu v pokoj. Vsem želim še mnogo zdravja in delovnih uspehov.

Stanko Robin

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in prijateljem iz jeklolivarne se najtopleje zahvaljujem za prisrčno in iskreno slovo ob mojem zadnjem dnevu dela ter za obdaritev. Želim vsem bivšim sodelavcem veliko zdravja in uspeha pri oblikovanju koroškega jekla.

Silvo Turk

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža in očeta **Staneta Potočnika** se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje ter izraze sožalja.

Žalujoči: žena Marija ter hčerki Erna in Edita.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta **Stefana Krajčerja** se najlepše zahvaljujem godbi na pihala železarne, darovalcem vencev, posebej pa še sodelavcem TOZD jeklarne za pozornost ob njegovi bolezn, za obiske v bolnišnici, za poslovljni govor ter številno spremstvo k njegovemu zadnjemu domu.

Najlepša hvala tudi sindikalni organizaciji in sodelavcem TOZD jeklarne za denarno pomoč.

Žalujoči: žena Rezka, hčerka Brigita in sin Rado.

ZAHVALA

Najiskreneje se zahvaljujem ob smrti naše drage mame in stare mame **Frančiške Lepko** vsem sosedom, znancem, sorodnikom ter kolektivu tovarne lepenke Prevalje za poklonjeno cvetje, sočustvovanje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sekolovi in Pečnikovi

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame in sestre **MARE PLEVNİK** se iz srca zahvaljujem vsem darovalcem številnih vencev in cvetja in vsem, ki ste jo spremljali v poslednji dom v tako velikem številu. Posebno se zahvaljujem sodelavcem kemijskega laboratorija in celotni kontroli kakovosti še za gmotno pomoč. Hvala za vse pismene in ustne izraze čutenja z nami, dipl. inž. M. Šipku pa za poslovljni govor.

Globoko žalujoči: mož Darinko, sinova Enriko in Mojmir ter sestra Pepca z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta **Franca Prikeržnika** se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga spremljali na njegovih zadnjih poti. Hvala vsem prijateljem, znancem in sodelavcem za darovane cvetje in vence ter izrečene izraze sožalja. Hvala godbenikom, g. župniku in govorniku za poslovljne besede.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Marija s Petro, sinovi Franc, Peter in Mihael ter družina Krepš.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedka **Maksa Polajnerja** se iskreno zahvaljujem sorodnikom in znancem ter vsem, ki ste darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za poslovljne besede.

Žalujoči: žena Marija, sin Hinko in hčerka Marija z družinama.



Gasilski napad

PROGRAM DELA PROSTOVOLJNIH GASILCEV

Tudi v tem letu so si gasilci prostovoljnega gasilskega društva naše delovne organizacije zadali plan dela. Kot vsako leto so ga poskušali sestaviti tako, da bo čim bolj prilagojen vsem gasilcem. Največ pozornosti bodo posvetili izobraževanju in urjenju na terenu v železarni. Vaje in akcije, ki bodo izvedene na najbolj nevarnih mestih, bodo vodili gasilski oficirji in poklicni gasilci.

Seveda pa gasilci ne bodo samo hodili na vaje in spoznavali obrate v železarni. Iz programa je tudi razvidno, da bodo pripravili akcije gašenja in reševanja, kot bi šlo za res. Prav tako se nameravajo udeleževati raznih gasilskih tekmovanj v občinskem in republiškem merilu. Udeležili se bodo tudi športnih tekmovanj, saj jih ta vodijo k dobri telesni pripravljenosti, katero še kako potrebujejo.

Zaradi dobre preventivne vzgoje v železarni, ki jo vodijo naši poklicni gasilci, lani prostovoljnimi gasilcem ni bilo treba v akcijo gašenja. Kljub temu bodo storili vse, da bodo prostovoljni gasilci poučeni o vseh nevarnostih v železarni, istočasno pa spoznavali novo sodobno gasilsko tehniko, katero že imajo in jo še nameravajo dobiti poklicni gasilci, saj so oboji odgovorni za požarno varnost družbene lastnine v železarni in kraju.

F. Rotar

BIAS

Večji del ljudi je malo pridna. Pripravljaj se počasi na delo, česar pa se lotiš, pri tem vzdržiš. Ne bodi ne dobričnik ne huđičnik!

Nevrednega ne hvali zavolje bogastva!

Pridobivaj s prepričljivo besedo, ne s silo!

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KEGLJANJU

V zaključnem tekmovanju za prvenstvo železarne v kegljanju so se pomerili posamezniki v dveh ločenih skupinah. V prvi je kegljalo osem finalistov s predtekmovanj, v drugi pa registrirani tekmovalci. Oboji so metali 200 lučaje mešano. Med neregistriranimi je bil najboljši Jože Kotnik iz valjarne z 871 podrtimi keglji, sledijo Franc Medvoz 855, Jože Trečak 822, Janko Havle 819 in Janko Trstenjak 818 kegljev. Med aktivnimi je bil tokrat najboljši Rajko Podojstršek, ki je podrl 894 kegljev. Za njim so se uvrstili: Stanek 893, Mirko Hrovatič 889, Ferarič 850 in Ivo Mlakar 857 kegljev.

Na 22. pohodu po poteh parti-zanske Ljubljane so sodelovale tudi številne koroške ekipe. Največ uspeha sta dosegli moška sindikalna ekipa železarne Ravne in ženska ekipa Gimnazije.

Tričlanska ekipa železarne je v postavi Alojz Golgranc, Mirko Kričej in Marjan Sekavčnik sodelovala v najtežji disciplini: parti-zanskem maršu, to je v teku na 25 km. Med 200 nastopajočimi ekipami se je naša uvrstila na zelo dobro 24. mesto, saj so v tej kategoriji nastopali tudi številni atletski klubi. Posebej moramo pohvaliti našega veterana Golgranca, ki se je kot edini udeležil vseh 22 maršev in mnogim mlajšim ponovno dokazal, da se lahko le s sistematično vadbo in voljo pri športu mnogo doseže.

V nadaljevanju koroške nogometne lige za člane so bili doseženi naslednji rezultati: v Črni je vodilna Peca porazila Fužinar s 5:1, v Mežici je Korotan premagal Akumulator s 5:4, na Prevaljah so Leše premagale Holmec s 3:1 in v Radljah so Radlje premagale Ojstrico z 2:1. Vodi Črna s 16 točkami pred Radljami, ki jih ima 14, tretje mesto si delita Akumulator in Fužinar s 13 točkami.

V Doberdolu je bil tradicionalni nogometni turnir, na katerem so nastopali: Zveza slovenskih športnih društev iz Italije, selekcija koroških Slovencev iz Avstrije, naša občinska vrsta in obala. Naši nogometaši so pod vodstvom trenerja Keršbaumerja osvojili drugo mesto v postavi: Breber, Krašovec, Krznar, Jug, Pančel, Vauče Jože, Vauče Matevž, Skrubelj, Triplat, Kuzma, Ferlin, Fortin in Pustoslemšek.

ATLETIKA

V Celju, Mariboru, Ljubljani in Novi Gorici so bile kvalifikacije za atletski pokal Jugoslavije.

V Celju so nastopili tudi predstavniki koroškega atletskega kluba. V republiški finale so se uvrstile naslednje tekmovalke: Šobrova, ki je zmagala na 400 in 800 m, Skukova s tretjim mestom na 800 m in Barlova, ki je bila tretja v teku na 3000 m.

V Mariboru je bil finalni nastop najboljših mladih atletov Slovenije. Pri dekletih je v teku na 800 m zmagala tekmovalka koro-

Med koroškimi mladinci je bil najboljši Igor Rožanc, ki je postal edini kandidat za državno reprezentanco iz naše republike.

ROKOMET

Mladinci Fužinarja so v deljeni republiški ligi odigrali dve tekmi. V prvi so premagali Polet iz Murske Sobotice z 28:14. Hrastnik je dosegel sedem zadetkov. V drugi tekmi so premagali neposrednega tekmeča za prvo mesto ekipo Celja z 11:9. Tekma je bila odigrana v deževnem vremenu in temu primeren je tudi nizki rezultat. Tokrat je bil s tremi zadetki najboljši strelec Haber.

Dva tedna pred tekmo s Celjem so mladinci Fužinarja odigrali prijateljsko tekmo s sindikalno ekipo železarne, ki se je končala neodločeno 28:28. Za železarno so nastopili: Metulj, Skegro, Križej, Sater, Retko, Godec in Kranjčan. Za železarno je bil najuspešnejši Retko s sedmimi zadetki.

S. F.



Morje, morje

POHOD NA RADUHO

V soboto, dne 10. junija 1978, bo pohod slovenskih železarjev na Raduho.

Informacije dobite pri rekreativskih referentih posameznih TOZD.

S KNJIŽNE POLICE

Izvirna dela

Alojz Finžgar, Družbena lastnina v jugoslovanskem pravu, znanstveno delo. SAZU, Lj.

Avtor obravnava družbeno lastnino Jugoslavije kot obliko odnosov v produkciji in delitvi družbenega produkta, pri kateri so produkcijska sredstva v rokah delavcev, ki združeni v TOZD odločajo o uporabi teh sredstev. Obravnava pa tudi začetek družbene lastnine, ki jih najdemo že v času NOB in karakterizira značilnosti tega razvoja.

Mate Dolenc, Gorenčev vrag, tri povesti. MK, Lj., 228 str. 169 din.

Mladi pisatelj popelje bralca na nevsakdanje popotovanje skozi naš in tujakšnji svet, ki pa je večini kljub temu le malo znan. To je svet, v katerem se giblje, razmišlja in deluje pijanska družina zvečine mladih ljudi, vzporedno s tem pa predstavi še mladoletne narkomane, ljubljanske dijake, ki jih povezujejo meščanskim merilom tuje a njim samim razumljive vrednote.

Miško Kranjec, Mladost v močvirju, roman, MK, Lj., 458 str. 198 din.

Za večino Kranjčevih del velja, da jih preveva globok humanizem in izredna poetičnost. Slednje delo pa pripoveduje o njem samem. To je duhovito, s humorjem in ironijo natkana pripoved o rasti mlade osebnosti, ki iskreno kritizira svet vrednot, v katerih odrasča.

Ivo Zorman, Vonj po jeseni, roman, CZ, Lj., 240 str. 140 din.

Roman pripoveduje zgodbo ne-
junaškega junaka, ki se trideset let po vojni iz malomeščanskega okolja in pred osebno stisko zateče v kraje svojega partizanstva.

S posluhom za človeško in z zanesljivo psihološko pronicljivostjo je Zormanu uspelo oživiti osebe

in moralne dileme, ki jih odpirajo protislovja našega časa.

Prevodi

Rainer Maria Rilke, Zapiski M. L. Briggeja, roman. DZS, Lj., 280 str. 180 din.

Rilkejeva lirika je po svoji odzivnosti v marsičem zasenčila njegove prozne zapiske. Tudi slednjega, ki podaja intimne izpovedi razbolelega esteta, o katerih je avtor menil, da jih velja čitati s preudarno mero razuma, ker se je nevarno prepustiti njihovemu mračnemu »dekadentnemu« duhu.

V tem »psihogramu« ni junaka v tradicionalnem pomenu, ker je človek v njem samo pasivno bitje, nemočen opazovalec stvari in dogajanj krog sebe.

Günter Hofe, Merci, kamerad, roman. MK, Lj., 564 str. 228 din.

V knjigi se srečamo z mojstrsko opisanimi osebami, predvsem nemškimi častniki in vojaki ter pripadniki francoskega odporiškega gibanja, ki jih je splet okoliščin tako zbližal, da so se naposled bojevali za skupen cilj: za zmago nad nacističnim militarnističnim terorjem. Dogajanje je pisatelj postavil v okupirano Francijo, v obdobje, ko je zavezniška invazija zapечатila usodo Hitlerjevega imperija.

Jerzy Andrzejewski, Veliki tedn, povest. ZO, Mb., 150 str. 160 din.

Pripoved se ukvarja z nekaj ljudmi in njihovim življenjem v mračnem velikem tednu leta 1943. Srečamo mladega arhitekta, ki noče slišati nič o grozotah, njegovo ženo, ki pričakuje otroka. Predvsem spoznamo mlado Židinjno, nekdanjo prijateljico arhitek-



V zalivu

Ravenske gimnazijke so v postavi: sestra Skuk in Andreja Barl zmagale v štafetnem teku 3-krat 600 metrov.

MLADI V FOČI

V Foči je bila partizanska olimpiada, na kateri so sodelovale vse republiške in pokrajinske reprezentance. Tekmovali so v atletiki, nogometu in odbojki. V slovenski reprezentanci so bili tudi koroški predstavniki. Slovenski atleti so osvojili prvo mesto; pomemben delež pa sta prispevala naša tekmovalca Skukova in Kadiš.

Za odbojkarje, ki so osvojili četrto mesto, so nastopali kar štirje naši mladinci: Urnaut, Rožanc, Žerdoner in Brumen.

NOGOMET

V tekmovanju za jugoslovanski nogometni pokal je v finalni tekmi koroške regije Fužinar premagal Korotan s 3:1. Naslednji nasprotnik Fužinarja bo zmagovalec mariborskega območja.

škega atletskega kluba Darinka Skuk, pri mladincih pa je najdlje skočil naš predstavnik Mitja Kadiš, ki je dosegel solidno daljavo 686 cm.

NAMIZNI TENIS

V republiških ligah so bila na sporedu zadnja srečanja. Člani Fužinarja so premagali Ptuj s 5:3 in izgubili z republiškimi prvaki iz Murske Sobotice s 5:1. Mlada ekipa Fužinarja je v končni uvrstitvi osvojila solidno peto mesto.

Ženska ekipa Koroške je dosegla v zadnjih srečanjih maksimalni zmagi. Dekleta so premagale Obalo in Goriško s 6:0 in prepričljivo osvojile naslov republiških prvakinja ter si s tem priborile pravico udeležbe na kvalifikacijah za vstop v prvo zvezno ligo.

ODBOJKA

Na letošnjem tradicionalnem prvomajskem turnirju mest v Beogradu sta sodelovali obe mladinski koroški selekciji, ki sta med 30 ekipami osvojili 15. mesto.



Slovenske železarne v malem — na Lescah ob srečanju pihalnih orkestrov

ta, ki jo je srečal tiste dni na ulici in jo peljal v svoj dom...

Cecil Saint-Laurent, Hči viharjev, roman, PZ, MS, 512 str. 350 din.

Roman sodi v zabavno pseudo-zgodovinsko zvrst. Tako kot Golonova s svojo Angeliko je francoski pisatelj Laurent ustvaril svojo Carolino Cherie (hči viharjev). Napisal je vrsto takšnih romanov, ki so deležni velike priljubljenosti pri bralcih. Med temi pa je Hči viharjev bržkone na prvem mestu.

Po Knjigi 78

MODROST NARODOV

Reke ne pijejo svoje vode; drevje ne je svojih plodov; oblaki ne požirajo svojega dežja. Vse, kar je veliko, je zmeraj v korist drugih.

Indijski pregovor

Človek je umrljiv, njegovo ime lahko postane nesmrtno.

Japonski rek

Če bi bog živel na zemlji, bi mu ljudje razbili okna.

Judovski rek

Če bi bogataši lahko kupili ljudi, ki bi umirali namesto njih, bi reveži sijajno živeli.

Judovski rek

Roka, ki daje, je zmeraj nad tisto, ki sprejema.

Arabski pregovor

Treba je držati besedo, tudi če je dana sovražniku.

Latinski rek

Hudičevi škornji ne škripajo.

Škotski rek

Brada ne naredi filozofa.

Latinski rek

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, F. Kamnik, F. Rotar, služba za informiranje.

Nihče ni prisiljen, da dela to, kar ni v njegovi moči.

Latinski rek

Kdor ne misli na druge, bo nekega dne spoznal, da tudi drugi ne mislijo nanj.

Kitajski pregovor

Vse življenje se učiš, a umreš kot budalo.

Ruski pregovor

Siromakov kruh je slajši od bogatinovega, ker mu glad daje sladkost.

Indijski narodni

Grešiti je človeško, odpuščati božansko.

Indijski narodni

Hvalisanje je začetek samote.

Japonski rek

Jezik nima kosti, vendar jih lomi.

Bolgarski narodni izrek

Kdor se enemu klanja, drugemu kaže hrbet.

Turški rek

Nemogoče je istočasno ljubiti in biti moder.

Španski narodni izrek

Dobra mati ne vpraša, če želiš, ona daje.

Angleški izrek

Mladi ne vedo, kaj je starost, a stari ne vedo, kaj je bila mladost.

Irski narodni

Moč vladanja je v vdanosti podložnikov.

Latinski izrek

ŠOLSKI CENTER RAVNE NA KOROŠKEM

objavlja vpis učencev v 1. letnik različnih šol v šolskem letu 1978/79

1) Vpis učencev v prvi razred poklicne kovinarske in metalurške šole za naslednje poklice:

— strojni ključavničar	— brusilec
— konstrukcijski ključavničar	— talilec v črni metalurgiji
— strugar	— valjavec
— rezkalec	— kalilec
— obratovni električar*	— kovač
— finomehanik*	— kalupar — livar

*Vpisujemo izključno za potrebe Železarne Ravne.

Učenci obratni električarji bodo obiskovali teoretični del pouka v Elektrogospodarskem šolskem centru v Mariboru, a finomehanik v Poklicni kovinarski šoli v Ljubljani, medtem ko praktični del pouka v obratih Železarne Ravne.

Komisija za sprejem učencev bo izbrala kandidate na osnovi naslednjih kriterijev:

- uspešno dokončane osnovne šole (prednost imajo učenci z bolj-šim učnim uspehom, upošteva se tudi uspeh iz predmetov fizika in matematika)
 - mnenje skupnosti za zaposlovanje
 - mnenje pristojne zdravstvene službe
- Šolanje traja tri leta.

2) Vpis učencev v prvi razred šole za specializirane metalurške delavce za naslednje poklice:

- talilec pri elektropeči
- valjavec profilov
- strojni kovač
- strojni kalupar
- žičar
- žarilec
- jedrar

— Komisija za sprejem učencev bo izbrala kandidate na osnovi naslednjih kriterijev:

- najmanj šest razredov osnovne šole, izpolnjena šolska obveznost ali končana osnovna šola
 - mnenje skupnosti za zaposlovanje
 - mnenje pristojne zdravstvene službe
- Šolanje traja 22 mesecev.

3) Vpis učencev v prvi razred strojni oddelke tehniške šole Jesenice, dislocirano enoto na Ravnah na Koroškem.

Komisija za sprejem učencev bo izbrala kandidate na osnovi naslednjih kriterijev:

- uspešno končana osnovna šola (najmanj prav dober uspeh, upošteva se tudi uspeh iz predmetov fizika in matematika)
 - mnenje skupnosti za zaposlovanje
 - mnenje pristojne zdravstvene službe
- Šolanje traja štiri leta.

Kandidati, ki se prijavljajo v različne šole, morajo predložiti upravi šolskega centra naslednje listine:

- Lastnoročno izpolnjeno prijavo za vpis v prvi razred ustrezne šole s točnim naslovom in pošto, kolkovano s kolekom za 2,- din
 - Zadnje šolsko spričevalo
 - Izpisek iz rojstne matične knjige — rojstni list
 - Mnenje pristojne zdravstvene službe
 - Življenjepis izpisan lastnoročno
 - Potrdilo o premoženjskem stanju ali skupnem gospodinjstvu predložijo učenci, ki se bodo prijavili na razpis za štipendijo.
- Učenci prejmejo v času šolanja štipendijo ali učno nagrado, če sklenejo štipendijsko oziroma učno pogodbo. Višina štipendije je odvisna od učnega uspeha zadnjega opravljenega razreda.
- Pomanjkljivo opremljenih prijav ne bomo mogli upoštevati.
- Redni vpis učencev v prvi razred vseh šol na šolskem centru bo 30. junija, izredni 30. avgusta 1978. Navedenega dne se morajo učenci osebno javiti ob 8. uri na upravo šolskega centra.

4) Vpis slušateljev v Tehniško strojno, elektro in tekstilno šolo Maribor, oddelke za izobraževanje odraslih Ravne na Koroškem, strojno na smer; Tehniško metalurško in strojno šolo Jesenice, oddelke za izobraževanje odraslih Ravne na Koroškem, metalurška smer.

Šolanje traja tri leta. Pogoji za vpis je končana poklicna šola ustrezne smeri.

Kandidati, ki se prijavljajo morajo predložiti upravi šolskega centra naslednje listine:

- prošnjo s kratkim življenjepisom
- spričevalo o končani ustrezni poklicni šoli (maturitentno spričevalo)
- Izpisek iz rojstne matične knjige — rojstni list
- Izjavo o kritju stroškov šolanja

Vpisujemo tudi prijave slušateljev za ostale poklice, ki jih izobražujemo na šolskem centru (oddelke bomo odprli samo v primeru zadostnega števila prijavljenih).

Pouk bo načeloma v popoldanskem času.